

Vogelvrienden Krimpen a/d IJssel

Onze Vogels

NUMMER 6 | JUNI | 2022

Nederlandse Bond
van Vogelliefhebbers

Flamingo's

Phoenicopteroformes

© Jos Wijnen

Deze zomer is er een heuse flamingo gespot in het nieuwe Maaspark tussen Ooijen en Wanssum, vandaar ditmaal een verhaal over deze toch wel bijzondere vogel die in onze streken normaal niet voorkomt.

Ook in de Zeeuwse wateren overwintert sinds enige jaren een groep flamingo's. Deze groep broedt net over de grens in Duitsland, vlakbij Groenlo. Na de broedtijd, tussen pakweg half oktober en april, zijn de flamingo's in Nederland te vinden. In het Lauwersmeer, het IJsselmeer en in Zeeland. De flamingo's vormen een familie van grote, steltpotige waadvogels. Alle soorten kenmerken zich door hun lange hals, haakvormige snavel en roze verenkleed. De familie telt zes soorten. De veren van alle flamingo's zijn roodachtig omdat hun voedsel caroteen bevat.

De gewone flamingo, ook wel aangeduid als grote flamingo of Europese flamingo, is de enige flamingosoort die in Europa in het wild voorkomt. De meeste Europese flamingo's broeden langs de Middellandse zee kust van Spanje en Frankrijk en ook op Sardinië.

De Europese soort is herkenbaar aan het lichtroze tot bijna witte verenkleed met dieproze vleugels en zwarte punten. Ook de poten zijn geheel roze.

Typische geknikte zachtroze snavel met een zwarte eindpunt. Jonge vogels zijn grijsbruin.

Het voedsel zoeken doen ze op een zeer speciale wijze, en hun snavel is daar op merkwaardige wijze bij aangepast. Ze vissen het liefst in ondiep water met hun kromme snavel, waarbij de bovensnavel beweeglijk is en de ondersnavel vast met de kop verbonden is. De flamingo draait in een cirkel op zijn zeer lange poten en woelt het water om, dat hopelijk talloze kleine voedseldeeltjes bevat. Via

een ingenieus filterapparaat, gevormd door de banaanvormige snavel en dikke beweeglijke tong worden talrijke waterdiertjes, zoals krabbetjes, garnaltjes, vlokreeftjes en dergelijke uit het water gezeefd.

Broeden doen ze bij voorkeur op vochtige leemgrond. Hierop maken ze een heuvel van 40 a 45 cm hoog, en bovenop maken ze een nestkuil van 25 cm doorsnee waar de eieren in worden gelegd. Ze leggen meestal maar één ei en dat wordt door beide ouders in 29 dagen uitgebroed. Flamingo's zijn koloniebroeders en broeden altijd met grote groepen dicht bij elkaar. Als de kuikens eenmaal uitgekomen zijn worden ze ook door de hele groep beschermd. Na tien dagen verlaat het jong het nest en tien weken later verwisselt hij zijn donspak voor een bruingrijs verenpak.

Het jong worden gevoerd met voorverterde voedselbrij dat in de krop van de ouders wordt geproduceerd, dit kennen we ook bij duiven.

Het jong krijgt nog zeker driekwart jaar opgebraakt voedsel van de ouders.

Het zijn vredelievende en rustige vogels, vechtpartijen zoals bij vele andere in kolonie broedende vogels komen vrijwel niet voor.

Flamingo's kunnen wel 30 tot 50 jaar oud worden, en het gewicht is gemiddeld drie kilogram, afhankelijk van de soort kan dit iets meer of minder zijn. Deze sierlijke vogels waren reeds in oeroude tijden bekend. In de grotten van Spanje treft men op de wanden tekeningen van flamingo's aan die duizenden jaren geleden zijn gemaakt. Ook de oude Romeinen hadden speciale belangstelling voor deze vogels, en wel voor hun dikke tong die zij als een speciale lekkernij beschouwden. Deze voorkeur voor flamingo-tongen leidde tot vervolging op grote schaal. De beruchte keizer Caligula maakte het helemaal bont, hij liet niet alleen flamingo-tongen opdienen maar liet ook dagelijks talloze flamingo's offeren in de aan hem gewijde tempels. De val van het Romeinse Rijk heeft een algehele vernietiging nog juist voorkomen.

Doordat heden ten dage wereldwijd natuurgebieden beter worden beschermd neemt de populatie gelukkig weer in aantal toe.

Tot een volgende keer.

INHOUD

In deze uitgave

Rosella's deel 3	5		16	De ijsvogel Alcedo atthis
Op zoek naar de notenkraaker	8		20	Zwart opaal
Duiven houden 1	10		22	Kweek met de zwartkopnon
Teken bij onze vogels	13		25	Oproep
Putter	14		26	Scotch fancy
In formatie vliegen	15		28	Karl Reich & Hans Duncker, pioniers in het onderzoek naar vererving bij siervogels

En verder

4	Column voorzitter
30	Column keurmeester
31	Bondsmededelingen
34	NBvV Info
34	Colofon
35	Kalendervogel

Coverfoto:
Zwartkopnonnen
© Shutterstock

Henk en Jan!

Wat is dat nu voor'n rare start zult u denken! Wel, heel eenvoudig zonder deze Henk en Jan, had ik niet met mijn gezin op vakantie kunnen gaan. Want vogels meenemen op vakantie gaat niet, maar onverzorgd achterblijven gaat al helemaal niet!

Albert Zomer, 2e voorzitter

Henk en Jan verzorgen dus mijn vogels en hoe! Na terugkomst van vakantie kon ik 46 jonge vogels van de broedkooien naar de uitvliegkooien verhuizen. Met andere woorden de vogels waren perfect verzorgd. Ach,.....tuurlijk gaat er ook wel eens een vogeltje dood door een ongelukje, maar die overkomen mij ook. Waarom nu deze inleiding? Heel eenvoudig, deze Henk en Jan zijn lid van de plaatselijke vereniging waar ik ook lid ben. Al jaren verzorgen zij of mijn schoonvader de vogels als wij op vakantie gaan. In de vereniging hebben we nog meer van die leden, nog een Henk, een Hans en anderen die de vogels verzorgen bij elkaar. Dat is onder andere een van de voordelen die het lid zijn van een plaatselijke vereniging met zich mee brengen. Wat heeft het mij gekost? Een doos tom-

poezen, een paar harde worsten en wat biertjes die klaar waren gezet! Uiteraard zegt de een van de ander dat de ander de worsten heeft opgegeten....maar ach ik weet wel beter, beiden hebben ze denk ik best lol gehad in mijn vogelhok. Ik ben ze in ieder geval dankbaar. Ik adviseer een ieder om lid te zijn van de plaatselijke club, want ook daar zijn vast Henken, Hansen, Jannen of Suzannes te vinden die dit ook wel willen doen. Naast gezelligheid, adviezen geven en krijgen en samen organiseren..... maakt dat het verenigingsleven. Ik had de vakantie even nodig. Er even tussen uit. Binnen de NBvV spelen vele zaken en leden zijn vaak snoeihard in hun soms ongenueanceerde uitspraken, met name op social media. Terwijl tot tien tellen en geduld hebben een probleem al kan nanceren. De vakantie heeft mij rust gegeven, ook omdat ik wist dat Henk en Jan mijn vogels verzorgden. Teruggekomen om 05.00 uur werd ik na 3 uur slaap wakker gebeld. Ik begreep ik dat ik een stuk voor "Onze Vogels" van juni moest schrijven en wel zo spoedig mogelijk! Klaas Snijder zou geen voorzitter meer zijn, dus was ik ervan! Maar ja, ik ben nu ik dit stuk schrijf nog geen voorzitter, want dat beslist de Algemene Vergadering op 21 mei.

Ach, laat ik dit stuk dan maar schrijven als 2e voorzitter, dan is er in ieder geval een voorwoord. En.....de rust is al weer afgelopen. Na het telefoontje volgde een vergadering om 10.00 uur met het hoofdbestuur NBvV, de NK commissie en een interim bestuurder. Vervolgens bezoek van twee vogelliefhebbers, maar gelukkig ook een BBQ van de vereniging waar ik lid ben en dat alles in de twee dagen dat ik terug ben van vakantie.

Henk en Jan waren, naast vele andere leden, ook van de partij tijdens de BBQ. Ach, het was weer beregezellig, ook dat brengt een plaatselijke vereniging met zich mee. We gaan enthousiast door met onze hobby, ook al hebben ze in Brussel misschien wel andere ideeën hierover. Het zal veel vergaderingen gaan kosten. Maar ik ben er weer klaar voor. Hopelijk kan dat ook met jullie hulp???

Rosella's deel 3

In dit deel zal onder andere worden ingegaan op het verspreidingsgebied van de verschillende soorten, het leefgebied, voeding en voeding in avicultuur.

© A. van Kooten

Leefgebied

De natuurlijke leefomgeving van de meeste rosella's is open bosland of spaarzaam bebost grasland (savannen). In de loop van de tijd is een deel van hun verspreidingsgebied bewoond en bebouwd geraakt. Veel soorten hebben zich prima aan deze omstandigheden kunnen aanpassen en zijn dan ook doorgedrongen tot in de tuinen en het bouwland van de bewoners.

De pennantrosella leeft in de bossen van Oost - Australië. Ze zijn talrijk en leven ook in stadsparken en - tuinen. Ze zijn zo talrijk in Australië dat hun

schoonheid door de Australiërs maar amper meer wordt gezien. Ze leven hoofdzakelijk in bomen. Toch is inmiddels gebleken dat de pennantrosella zich minder goed weet aan te passen wanneer bossen worden gekapt. We zien dan ook dat, daar waar in het leefgebied van de pennantrosella de bossen worden gekapt, de rosella zijn plaats inneemt.

De adalaiderosella is vaak te vinden in de directe omgeving - tuinen en parken - van mensen. Verder komen ze verspreid voor in open bosgebieden en open savannen.

De Strogele rosella houdt zich bij voorkeur op in bossen, langs rivieren (Darling, Murrumbidgee en Lachlan) en in moerassige gebieden. Vanwege het laatste heeft hij in Australië de bijnaam gekregen van "Moeras lori".

Stanleyrosella's voelen zich prima op hun gemak in de nabijheid van mensen. Stanleyrosella's zijn dan ook vaak waar te nemen in stadsgebieden en rondom boerderijen. Verder valt over de stanleyrosella nog te vermelden dat ze grote schade kunnen aanrichten in bloementuinen en boomgaarden. Om deze reden mogen stanleyrosella's het gehele jaar door in Australië worden afgescho-

Strogele rosella, gefotografeerd in Cairns Australië © Shutterstock

ten, hetgeen trouwens voor meerdere soorten geldt.

De bleekkoprosella en blauwwangrosella houden zich bij voorkeur op in open bossen, waar ze paarsgewijs of in kleine groepjes leven.

De wetenschappelijke benaming van de geelbuikrosella, *Pl. caledonicus*, doet vermoeden dat deze soort op (Nieuw) Caledonië voorkomt en hier z'n leefgebied heeft. Niets is echter minder waar.

De wetenschappelijke benaming van deze soort is namelijk niet correct! De vogel wordt hier namelijk niet aangetroffen.

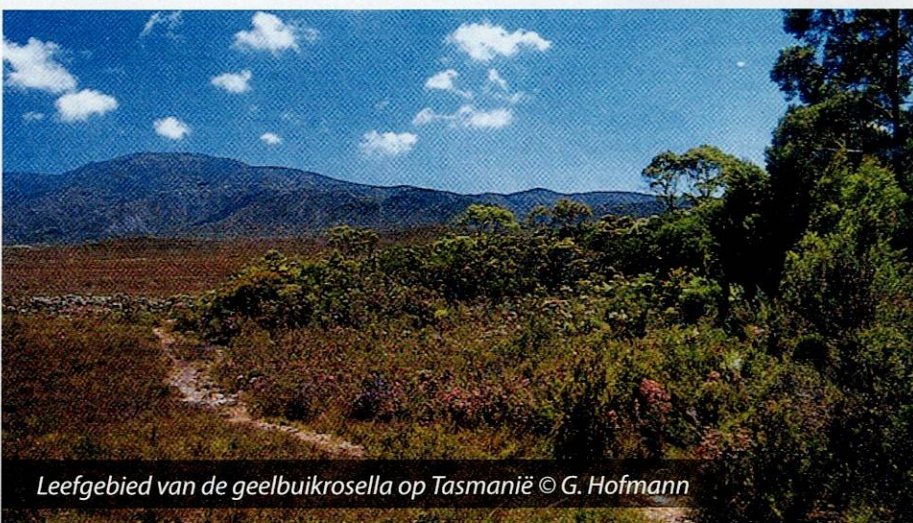
De geelbuikrosella kreeg zijn verkeerde naam in 1781 toen hij werd meegenomen naar Europa en men veronderstelde dat hij uit Nieuw-Caledonië kwam. Toen de wetenschappelijke naam eenmaal gegeven was, is men hier nimmer op teruggekomen. Deze rosella's leven, zoals reeds eerder aangegeven, op Tasmanië en de eilanden van de Bass

-straat. Hier vinden we ze voornamelijk in dichte bergwouden en halfopen wouden. In Alpinegebieden leven ze zelfs tot boven de sneeuwrens. Van alle rosella's is de geelbuikrosella de grootste.

De brownrosella kunnen we vinden in bosgebieden nabij rivieren en wateren. Vreemd en tot op heden 'onverklaarbaar' is het gegeven dat de brownrosella in zijn leefgebied steeds zeldzamer schijnt voor te komen. Mogelijk dat het nomadisch gedrag van de vogels, d.w.z. ze blijven niet op een vaste plaats maar trekken rond, deze indruk heeft doen ontstaan. In het algemeen geldt voor brownrosella's dat het zeer schuwe vogels zijn en dat ze zich daardoor moeilijk laten observeren.

Voeding

De voeding van de soorten die overwegend in open gebieden leven, zoals rosella, prachtrosella, stanleyrosella, adelaiderosella en bleekkoprosella, bestaat vooral uit zaden van grassen en allerlei wilde planten. Verder voeden ze zich met vruchten, bloemnectar, bladknop-

Leefgebied van de geelbuikrosella op Tasmanië © G. Hofmann

pen en diverse soorten insecten en hun larven.

Door hun voorkeur voor bloesem van fruitbomen kunnen ze aanzienlijke schade toebrengen aan boomgaarden (o.a. rosella, prachtrosella, stanleyrosella, pennantrosella, adelaiderosella en strogele rosella). Ook bleekkoprosella's kunnen een plaag vormen voor boomgaarden en maïsvelden.

Veel soorten zoeken boerderijen op waar zij eten van gemorst graan op erven, stoppelvelden en hooibergen.

Over het algemeen kunnen we stellen dat elk ras, ieder in zijn eigen verspreidingsgebied, in snel tempo het agrarisch landschap veroverd. Ze leven hier voornamelijk van gemorst graan dat voor de boeren geen enkele waarde meer heeft.

Ze richten daarom weinig schade aan, behalve dan wanneer ze zich tegoed doen aan bloesem van boomgaarden. Tot op heden is niet geheel duidelijk in hoeverre de verschillende rosellasoorten afhankelijk zijn van de landbouw. Waarschijnlijk maken ze er alleen maar gebruik van en zijn ze (nog) niet afhankelijk van de landbouw. Toch schuilt het gevaar dat bepaalde soorten op den duur te afhankelijk worden van de landbouw. Wanneer we daarbij bedenken dat de landbouw niet alleen in Nederland maar ook in Australië een onzekere toekomst heeft, dan is enige ongerustheid in dezen gerechtvaardigd.

De soorten die zich meer ophouden in bomen eten naast graszaden en onkruidzaden veelal bessen, noten, vruchten, zaden van eucalyptusbomen en insecten zoals termieten en houtboorders.

De soorten die zich ophouden in tuinen en parken eten vooral zaden van coniferen en sparren alsmede diverse soorten bessen van struiken en bomen.

De voeding in avicultuur

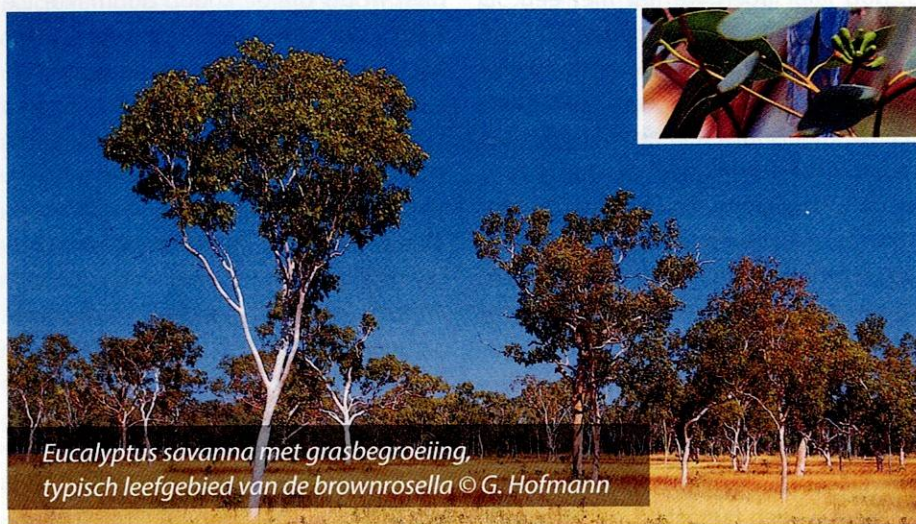
In avicultuur dient de voeding te bestaan uit een goede zaadmengeling voor grote parkieten, onkruidzaden en

Jonge pennantrosella op zoek naar voedsel © A.v.Kooten

vruchten. In de periode dat de vogels jongen hebben moeten ze ook ruimschoots de beschikking hebben over dierlijke eiwitten. Naast het verstrekken van eivoer is het verstandig als bijvoeding meelwormen en maden te verstrekken (bijvoorbeeld twee meelwormen per jong per dag). Bij een tekort aan dierlijke eiwitten zien we ook vaak dat de vogels hun jongen onvoldoende voeden en uiteindelijk zelfs in de steek laten. Hetzelfde gedrag zien we bij Europese vogels, die ook hun jongen in

de steek laten wanneer er onvoldoende dierlijke eiwitten voorhanden zijn. Dergelijks vers en fris bad- en drinkwater is noodzakelijk, terwijl ook maagkiesel en grit niet op het menu mogen ontbreken.

Eucalyptus savanna met grasbegroeiing, typisch leefgebied van de brownrosella © G. Hofmann

Op zoek naar de notenkraker

Deze tekst gaat niet over notenkrakers die als sierstuk op vele kasten staan, houten poppetjes die vroeger ook functioneel waren om noten te kraken. Wel gaat het om een unieke vogelsoort die, gelukkig, niet bedreigd is. De notenkraker (*Nucifraga caryocatactes*) behoort tot de familie van de kraaiachtigen. Voor mensen die slechts oppervlakkig vogels kennen gaat om een grote spreuw, begrijpelijk, want daar lijkt hij ook visueel een beetje op. De notenkraker is echter 32 tot 35 centimeter groot.

© Alois Van Mingeroet

Fascinatie

Jarenlang ben ik gefascineerd door deze vogel. Dit komt in hoofdzaak door de invasie van duizenden exemplaren in 1968 in België en Nederland. Overal werd de notenkraker gesignaleerd. Met de fiets reed ik naar iedere mogelijke plaats waar de vogel kon worden gezien maar steeds was ik te laat. Ik moet destijds zowat de enige geweest zijn die de notenkraker wilde zien en hem niet heeft gezien. In al die tijd was de enige keren dat ik ze zag via een documentaire op de televisie of op vogelsites als Birdpix.

Fotografie

Sinds 1980 maak ik al analoge foto's van vogels, zoals toen iedereen deed. Sinds het digitale tijdperk maak ik foto's met een digitaal toestel. Eerst gebeurde dit met een Canon 300 D, later met een 400 D, nog later doen we het met een 5D Mark II en op vandaag met een 7D Mark II en met een 5 D Mark IV. Aanvankelijk fotografeerde ik uitsluitend gedomesticeerde vogelsoorten in een studio. Maar sedert 2012 deed ik mijn eerste stappen in natuurfotografie met, hoe kan het anders, de nadruk op vogels. Mijn eerste lens betrof een Tamron 70-200 mm, f2.8. Zonder meer een steengoede lens maar toch enkele millimeter te kort om aan natuurfotografie te doen. In 2015 kocht ik een 300mm Canon F2.8 lens, de absolute toplens in haar categorie, zelfs met een converter 1.4 ertussen. Met de Canon 7D Mark II, een fantastische combinatie

door de cropfactor. Begin 2016 ook nog een Canon 100- 400 mm en om het helemaal compleet te maken, ben ik ook de trotse bezitter geworden van een Canon 600 mm. Ik ben super tevreden over mijn fotomateriaal. Hierdoor heb ik een flinke progressie gemaakt in natuurfotografie. Het spreekt voor zich dat ik ook veel te danken heb aan tips die ik onder meer kreeg van André Bruggeman, Piet De Dreu, Wim Bosch, Inge Duysens, Mike Seuters, Johnny Du Burck, Glenn Vermeersch, Fotoclub Moerdijk, fotoclub Eten-Leur, Bart Stornebrink, Johan Van Der Maelen, Mariette Kapiteins en anderen.

Zwarte Woud

Tijd dus om me aan het grote werk te wagen. De notenkraker bleef me maar achtervolgen en ik raakte ook wel een beetje gezond geobsedeerd. Het was eigenlijk mijn vrouw die de knoop doorhakke. Ze zei als die notenkrakers niet meer naar hier komen gaan wij naar de notenkrakers op vakantie, want met Netty wordt elke uitstap een arrangement. Zoek maar uit waar die Notenkrakers zitten. Het 'Zwarte Woud' zou me, naar ik hoopte, niet alleen de notenkraker maar misschien ook de waterspreeuw kunnen opleveren. Van Jan Keppel, de man achter 'Vogelboekhandel J & J. kreeg ik prima informatie. Jan had notenkrakers gezien in Triberg, een klein stadje dat bekend staat om zijn koekoeksklokken en vooral om zijn natuurpark waarin zich de hoogste waterval van Duitsland bevindt. Van Luc

Vergauwen kreeg ik dezelfde informatie. Ook Luc had de notenkrakers gezien bij de waterval in Triberg. Luc gaf ons ook nog een adres van een super goed hotel "Hirschen" in Glottertal. Niet zo maar een hotel, want vlak er voor loopt een snelstromende beek waar volgens Luc grote gele kwikstaart en waterspreeuw voorkomt. De meeste vogelfotografen die ik sprak zeiden bijna in koor "je gaat zoeken naar een speld in een hooiberg. We lieten ons niet meer afschrikken, onze vakantie zou ons naar Triberg brengen, één doel de notenkraker en met plan B de waterspreeuw. Als uitvalsbasis Hotel Hirschen in Glottertal van 27 april tot 5 mei. Op 28 april reden we van Glottertal naar Triberg, een prachtige rit door de bergen met schitterende panorama's. Er lag nog aardig wat sneeuw dat maakte het nog mooier. De wegen waren echter goed berijdbaar. In het natuurpark van Triberg aangekomen, bleek de waterval toch wel best indrukwekkend het water stort zich 163 meter naar beneden. Maar eerlijk gezegd, ik had meer oog voor de notenkrakers, die ik niet meteen te zien kreeg. De mensen die het park bezoeken voeden er de eekhoortjes met pindanootjes. Sommige van die diertjes zijn dusdanig tam dat ze de nootjes uit de hand komen halen. Terloops, er worden hier ook zwarte eekhoortjes aangetroffen; ze doen met hun verschijning het 'Zwarte Woud' alle eer aan. Verder in dit park worden ook volgende vogelsoorten opgemerkt: Vlaamse gaai, vink, zwartkop, kraai, wa-

terspreeuw, grote gele kwikstaart en witte kwikstaart en uiteraard de notenkraker om slechts de bijzonderste te noemen. Ik had een enorme steen uitgekozen met nog flink wat sneeuw op om precies daar, in een klein kuiltje, pinda- en walnoten, zonnepitten en hazelnoten te leggen. De vinken en de boomklevers, vervolgens de Vlaamse gaai wisten ze zo te vinden maar even later, van achter de steen op eens een zwarte snavel, donkerbruine kruin, gespikkelde keel en wangen. Ik stond aan de grond genageld. Mijn hart stond bijna stil maar mijn camera ratelde maar door. Tergend langzaam kwam de notenkraker helemaal in beeld, wat een prachtvogel. Ik had meteen al 120 foto's. kwam er nog een notenkraker bij maar die joeg mijn fotomodel weg, jammer dat ik dit niet kon fotograferen, ik had de 300 mm op de 7 D Mark II. Met andere woorden ik stond er te dicht bij en kreeg ze niet volledig in beeld. Trouwens, je mag de mooiste foto's maken, de allermooiste staan toch op je netvlies! Maar het werd een echt notenkrakers fotofeest. De een nog mooier dan de andere. Uren heb ik met kippenvel staan fotograferen, niet van de koude, bij momenten raakte ik zelfs wat geëmotioneerd. Stel je voor, bijna 50 jaar had ik hier op gewacht.

Notenkraker

Voor het fotograferen van de notenkraker had ik vijf uur uitgetrokken. Ik was er om 10 uur en zou er tot 15 uur blijven. 5 uur lang steeds maar notenkrakers, was me dat genieten. Intussen had mijn vrouw het volledige park verkend want om die vijf uur volledig stil te zitten was het toch wat te koud voor haar. Vergeeten we hierbij niet dat er door de kracht van het naar beneden vallend water ook nevel ontstaat wat een bijkomende koufactor is. Intussen kon ik van de prachtige en helemaal niet schuwe notenkrakers genieten. Een camouflagepak, tent of ander schuilmiddel is helemaal niet nodig. Ik kon de vogels fotograferen op vier tot vijf meter afstand. Een genot! Rond 15 uur zijn mijn vrouw en ik het succes toch maar gaan vieren met een heerlijke Schwarzwälder kirschtorte (Zwarte Woud Kersentaart) en koffie. 's Avonds hebben

we er ook nog menig glaasje wijn op gedronken.

Triberg

De voorlaatste dag van onze vakantie was 4 mei en we besloten om nog eens terug te gaan naar Triberg. Het is immers een ontzettend leuk stadje waar onder meer ook nog grote koekoeksklokken te zien zijn met een mooi museum. Heel het dorp staat in het teken van de koekoeksklokken. Rond elf uur trokken we opnieuw naar het park om er nog enkele foto's te maken van de notenkraker. De sneeuw was nu grotendeels verdwenen maar op dezelfde grote steen werd opnieuw voeder geplaatst. De Vlaamse gaaien en de vinken hadden het voedsel direct gevonden maar voor de notenkrakers het door hadden waren we toch twee uur verder. Maar dan waren er ineens twee vogels hoewel, ook nu, de ene notenkraker de andere wegjoeg. Om het kort te houden, ik heb nog drie uur lang notenkrakers gefotografeerd. Er was zelfs eentje bij die begon te bedelen, waar-

schijnlijk betrof het hier een koppel. Dit tafereel heb ik helaas niet kunnen fotograferen omdat ik er gewoon te dichtbij zat. Had ook hier de keuze gemaakt voor de 300 mm f2.8 lens, het was die dag nogal donker weer en dan kies ik toch voor een lichtgevoelige lens. Met als gevolg kreeg ik de beide vogels er maar deels op.

Slot

Het weekje 'Zwarte Woud' is tot op heden onze mooiste vakantie geweest. Het was genieten van deze fascinerende natuur met de notenkraker in de hoofdrol. Tijdens ons verblijf fotografeerde ik ook de waterspreeuw, dat was wel een makkie op 30 meter van het hotel. De teller stond na een week op 640 foto's voor de notenkraker en 420 voor de waterspreeuw. Het bleek eens te meer een waarheid een goede voorbereiding is het halve werk, maar met zo'n buit aan foto's kun je thuis komen. En ik ben van mijn obsessie verlost.

Duiven houden 1

Vorige maand hebben we kennis gemaakt met Armand Cleynen en z'n hobbies in het Belgische Tienen. Deze maand starten we een korte serie artikelen die met name bestemd zijn voor beginnende liefhebbers of liefhebbers die er over denken met wilde duiven te gaan beginnen.

© H. Branje

Vruchtenduiven

Duiven zijn er in honderden soorten en maten. Tot de kleinste behoren de bekende diamantduifjes; de grootste zijn de imposante kroonduiven. En de rest zit er tussen in. Je hebt ze ook in alle kleuren. Van hoofdzakelijk grijs tot een bont palet aan de prachtigste felle kleuren. Voor die felle kleuren moet je bij de vruchtenduiven zijn van de geslachten *Treron*, *Ducula* en met name *Ptilinopus*. Veel mensen zullen zich meteen aangetrokken voelen tot die prachtig gekleurde vruchtenduiven. Er kleven echter enkele flinke nadelen aan deze soorten. Waren ze vroeger spotgoedkoop in aanschaf, vandaag de dag moet je flink in de buidel tasten voor een koppeltje. Een ander 'nadeel' is dat de vruchtenduiven allemaal uit warme

gebieden afkomstig zijn. Je zult ze dus altijd moeten laten overwinteren bij temperaturen van minstens 10 graden Celsius. Tenslotte vraagt de voeding nogal wat meer aandacht. Elke dag minimaal twee keer een portie gevarieerd fruit. En zeker wanneer het vochtig en warm is moet je bedacht zijn op schimmelvorming en zul je vaker voer moeten verstrekken. Want met schimmels kunnen de duiven niet zo goed omgaan. Een strikte hygiëne is dus een eerste vereiste wil je niet binnen de kortste keren problemen krijgen met de gezondheid van je prachtige duiven. Zijn er dan geen liefhebbers van vruchtenduiven? Natuurlijk zijn die er; en vaak hebben die liefhebbers imposante collecties waar menig dierentuin jaloers op zou zijn. Maar je praat dan over echte spe-

cialisten die de duiven ook vaak gehuisvest hebben in serre-achtige verblijven met veel licht, een ruime beplanting en een uitstekende verwarming. Ofschoon er nog maar weinig vruchtenduiven worden geïmporteerd (importverbod) komen er nog elk jaar vogels uit Zuid-Amerika naar Europa. Ze worden dan vanuit Zuid-Amerikaanse landen naar dierentuinen in Spanje of Portugal geëxporteerd. Zijn die dierentuinen 'voorzien', dan worden de resterende vruchtenduiven verkocht aan liefhebbers in Spanje en Portugal. En via ruilbeurzen komen deze vogels vervolgens weer bij andere Europese liefhebbers terecht.

Zaadetende duiven

Er blijven behalve de hierboven genoem-

Blauw grondduifje, doffer (*Claravis pretiosa*)

de groepen vruchtenduiven nog talloze duivensoorten over die goed te houden zijn in ons land.

Ik wil beginnen.....

Natuurlijk is het belangrijk om een soort te kopen die je mooi vindt. Maar..... je kunt beter eerst een sortering maken van soorten die wel in aanmerking komen om uit te kiezen (en mee te beginnen) en van soorten die je beter nog even links kunt laten liggen totdat je 'het vak' wat beter in de vingers hebt. En maak dan pas je keuze.

Een en ander is natuurlijk ook afhankelijk van de ruimte die je voor de nieuwkomers ter beschikking hebt.

Beginnen?

Geschikte soorten die relatief goedkoop zijn en vrij gemakkelijk te kweken:

– Voor een grotere volière (van zo'n 4-5 meter bij 1 meter): bronsvleugelduif, olijfdiif, Alablanca duif, Picazuro duif; deze vier soorten zijn niet agressief en tamelijk gemakkelijk te houden. De Australische kuifduif en de Guinea duif zijn ook sterke soorten, maar dusdanig agressief dat ze enkel koppelgewijs gehouden kunnen worden zonder andere grote of kleine medebewoners. Genoemde zes soorten zijn van het formaat van een postduif. Ze zijn alle wintervast.

– Voor een maat kleinere volière (tot 3 a 4 meter): groenvleugelduif, Senegal tortel. Minimaal vorstvrij huisvesten in de wintermaanden. Qua verzorgen geen moeilijke vogels

– Voor een nog kleinere volière: diamantduifje, zebra-duifje, vredesduifje, blauw grondduifje. Ook deze duivensoorten zijn niet moeilijk wat huisvesting, voeding en verzorging betreft.

Bij elkaar plaatsen van meerdere soorten Het is goed mogelijk om meerdere soorten bij elkaar in een (grotere) volière te plaatsen. Wel moet je er dan rekening mee houden om geen soortgenoten bij elkaar te plaatsen. Dit geeft ongetwijfeld grote problemen. Het mooiste is om een soort te houden die zich hoofdzakelijk boven in de volière ophoudt, zoals een olijfdiif of groenvleugelduif. Daarnaast eentje die graag op de grond verblijft, zo-

Guinea duif (*Columba guinea*)

als een soort van de gallicolumba-familie (dolksteekduif) of geotrygon familie (Jamaica grondduif) en een kleinere soort als een diamantduifje.

Let er wel op dat bij het bevolken van een volière alle vogels tegelijk in de volière geplaatst worden. De duiven zullen immers altijd een eigen territorium gaan afbakenen dat ze vervolgens zullen verdedigen tegen 'indringers'. Komt er vervolgens een nieuwkomer in de volière dan is de volière al in verschillende territoria opgedeeld en is er niets meer beschikbaar voor de nieuwkomer. Die wordt vervolgens overal verjaagd met alle gevolgen van dien.

Andere soorten dan duiven in de volière? Grondvogels is een prima optie. Het liefst grondvogels die de nacht op de bodem blijven en niet boven in de volière overnachten. Kwartels van het geslacht *coturnix* (harlekijn, regenkwartel) en Chinese dwergkwartels zijn in dezen prima geschikt. Evenals de gewone patrijs.

Fazanten zijn geen aanrader vanwege hun formaat in relatie tot de grootte van de vlucht en, bij verschillende soorten, vanwege hun agressieve gedrag tegenover de duiven en hun jongen. Beschik je over een grote volière dan zijn pauwfazantjes wél een prima optie. En ook oorfazanten en glansfazanten laten je duiven met rust. Fazanten van het geslacht *lophura* (o.a. Zilverfazant) en kraagfazanten (goud- en lady amherstfazant) zijn

niet geschikt vanwege hun agressie richting met name jonge duifjes. Parkieten komen evenmin in aanmerking als medebewoners omdat zijn toch een iets te sterke snavel hebben! Prachtvinken, vinkachtigen, kanaries en dergelijke soorten kunnen prima samen met duiven gehouden worden in een volière of ruime kooi. Bedenk echter: niet te veel vogels in één ruimte!!!

Overlast

Duiven zijn niet zo'n kabaalmakers. Ze zullen zeker koeren en geluiden laten horen maar die zijn doorgaans zeker niet storend. En zeker niet te vergelijken met het geluid van parkieten of papegaaien. De enige duivensoort die je buren een zenuwzinking kan bezorgen is de Australische wongaduif. De doffer zal, wanneer hij in broedconditie is, de godganselijke dag lopen roepen. Continu achter elkaar een luid gebrom....

Huisvesting

Alle duivensoorten zijn prima in volières te huisvesten. De grootte is uiteraard afhankelijk van de soort duiven die je wil gaan houden (of omgekeerd!). En of je slechts één koppel of meerdere koppels in een verblijf wilt plaatsen. Voor de grotere soorten (*columba* soorten) is een lengte van de vlucht van zo'n 4 tot 5 meter prima..

De *Streptopelia*soorten kunnen prima in een volière van 3 meter gehuisvest wor-

Jamaica kwartelduif (*Geotrygon versicolor*)

Bronsvleugelduif (*Phaps chalcoptera*)

Oranjevoorhoofd jufferduif (*Ptilinopus aurantiifrons*)

Senegal tortel (*Streptopelia senegalensis*)

den. Voor de kleinere soorten (formaat Turtur, groenvleugelduif) is een navenant wat kleinere volière van 2 tot 3 meter prima

De kleine soorten als de diamantduifjes worden ook wel in grote kistkooien gehouden en gekweekt.

Zoals gezegd is het ideaal wanneer er aansluitend aan de vlucht een nachthok geplaatst wordt. Afhankelijk van de te houden duivensoorten kan dit nachtverblijf al dan niet verwarmd worden.

Maar..... ook al zijn duiven helemaal wintervast of kunnen ze enkele graden vorst verdragen, het is zeer raadzaam om duiven altijd te laten beschikken over een nachthok. Of tenminste over een gedeeltelijke overkapping die aan de bovenkant en drie zijanten dicht is zodat de vogels uit de regen en tocht kunnen zitten.

Zitstokken liefst relatief wat dikker (diameter 3 tot 4 centimeter voor de grotere soorten).

De bodembedekking kan uit zand of zwarte grond bestaan. Grondduiven moeten altijd kunnen beschikken over een waterbad waar ze doorheen kunnen lopen. De reden: deze duiven zijn allemaal bewoners van oerwouden met een altijd vochtige bodem. Worden de potjes en teentjes continu blootgesteld aan droogte, dan zullen ze barsten gaan vertonen en krijgen de vogels vroeg of laat grote problemen met hun gesteldheid.

Duiven hebben niet perse beplanting nodig in hun verblijf. Maar.... wanneer de volière aangeplant is kan dat heel plezierig zijn wanneer een van de partners uit het zicht wil blijven van de ander. Met name wanneer een van de vogels in broedconditie is en de ander nog niet, is het belangrijk dat ze elkaar niet altijd kunnen zien. Beplanting geeft dan zeker ooit beschutting!

Bedreigingen

Woon je in een bosrijke omgeving of ergens anders midden in de natuur. Dat is natuurlijk prachtig, maar..... je krijgt dan ook vaker te maken met roofvogels (met name sperwer), marters, vossen....

En woon je in dichte bebouwing, dan zul je niet zo gauw last hebben van marters en vossen, maar met de kat van de burens.

Dubbele gaas is een optie. Een extra net over de vlucht spannen is een prima mogelijkheid. Schrikdraad zal eveneens rovers afschrikken. Wel zaken om even goed over na te denken als je in een rustieke omgeving woont.....

Teken bij onze vogels

© H. Branje

Pas uitgevlogen merel die al een teek bij z'n oog heeft zitten

Een teek lijkt op een plat spintje. De schapenteek (*Ixodes ricinus*) komt in Nederland het meest voor. Ze komen in heel Nederland voor in bossen, duinen, heidegebieden, beschutte weilanden, parken en tuinen.

Waar leven ze?

Daar leven ze in hoog gras en tussen bladeren. Teken leven van bloed van dieren of soms van mensen. Ze kunnen ongemerkt uren of zelfs dagen op de huid zitten en zich volzuigen met bloed. Meestal zijn tekenbeten onschuldig. Toch is het belangrijk een teek zo snel mogelijk te verwijderen. Teken kunnen namelijk besmet zijn met de lymbacterie en bij mensen de ziekte van Lyme overdragen. Teken komen in het hele land voor in bossen, duinen, heidegebieden, beschutte weilanden, parken en tuinen. Ze zitten vooral in hoog gras of tussen dode bladeren, het liefst bij bomen struiken. Info RIVM (www.rivm.nl/tekenbeten). Een bijzondere teek is de reuzenteek of middenlandsezeeteek (*Hyalomma marginatum*). Die gaat echt actief op zoek naar vogels. Dus ook is je kooi vrij van beplanting dan nog kan de vogel de klos zijn.

Dragers van ziektekiemen

Er is slechts weinig onderzoek gedaan naar teken bij vogels. In Taiwan is gekeken naar teken en de eventuele ziekteverwekkers die deze teken bij zich dragen. Men trof elf verschillende soorten teken aan op vogels terwijl deze acht pathogene (=ziekteverwekkende) bij zich droegen waaronder bordetella.

Teken in avicultuur

Teken worden ook aangetroffen bij wilde vogels én vogels in avicultuur! Soms komt er een berichtje van een liefhebber die een dode vogel heeft waarbij een grote teek op z'n kop wordt aangetroffen. Teken leven van bloed. Een grotere vogel heeft niet perse last van een teek. Maar, met name bij kleine vogels kan een teek dusdanig veel bloed 'nuttigen' dat het vogeltje tenslotte sterft aan bloedarmoede! Wanneer een teek door de huid geboord heeft spuugt hij eerst. Daarmee zorgt hij dat het bloed dat hij op wil zuigen niet te snel stolt. Vogels kunnen op dat teken-speeksel reageren en in shock raken (drs. Hedwig van der Horst).

Bestrijden

Teken zijn heel moeilijk te bestrijden. Ze kunnen bij jouw vogels terecht komen door besmetting van boven (via de open

bovenkant van de volière) of mogelijk via grassen of struiken die dicht bij de volière staat. Ofschoon teken graag in hoog gras en tussen dode bladeren verblijven kun je je afvragen of je die niet het beste uit je volière kunt verwijderen.

Zoals je op de bijgaande foto kunt zien is een teek niet perse groot en dus lang niet altijd gemakkelijk aan de buitenkant van de vogel te zien! Wil je zo'n kleine teek ontdekken, dan zul je de vogel in de hand moeten nemen en nauwgezet onderzoeken.

Wanneer je regelmatig (1 maal per 4-6 weken) met ivermectine behandelt (bv. antiparasiet via de huid of oramec via het water) dan kun je veel (niet alle!) tekenbeten voorkómen: zodra de teek door de huid boort krijgt hij de ivermectine binnen en valt hij van de vogel (drs Hedwig van der Horst).

Daarnaast zijn er ook vogels die dol zijn op teken. Met name kippen, kalkoenen, eenden en parelhoenders zijn echte teken-eters. Maar die heeft niet iedereen rond de vogelhokken lopen.....

Info: RIVM; dierenarts Hedwig van der Horst

Volwassen koolmees met teek bij z'n oog

Putter

© Rik Meerema

Soms is het beter iets moois te verliezen. Beter verliezen dan dat je het nooit hebt gehad.

In een liedtekst van de Limburgse band Rowwen Hèze komen de zinnen voor 'Soms is het beter iets moois te verliezen. Beter verliezen dan dat je het nooit hebt gehad.' Prachtig gezongen in hun Noord-Limburgs dialect. Hoewel het een troostende gedachte is, ben ik het niet helemaal met ze eens. Het suggereert, dat wat je nooit leerde kennen, je niet kunt missen. Toch voel ik soms een enorm gemis als ik door een vogelgids blader. Het gemis van soorten die ik nog nooit 'echt' heb gezien. Ik ken ze van de tekeningen uit de gids, foto's op internet en soms uit opschepperige verhalen van medevogelaars. Dat 'opschepperige' is vanzelfsprekend mijn jaloerse blik op hun verhalen. Al bladerend verlang ik enorm naar een blauwstaart, kleine vliegenvanger of roodkeelpieper. Allemaal vogels die niet onmogelijk zijn in Nederland. Ik ben ze alleen nog nooit tegen gekomen.

Gelukkig valt er ook wel eens een vogel van het lijstje af. Zo had ik jarenlang een stil gekoesterde wens om een morinelplevier in zomerkleed te zien. Tot die buiige dag in april, toen ik er niet één, maar elf zag. Ze scharrelden tussen de opkomende suikerbieten in de vette Flevolandse klei. Dat ik ze door een telescoop moest bekijken, omdat het, zelfs door mijn toch goede kijker slechts bruine vlekjes waren, mocht de pret niet drukken.

Ik had ze gezien! Vanaf dat moment gaat de inzet omhoog. De volgende keer graag dichterbij!!

Dat gemis is iets waar ik al jaren mee leef. Ik weet nog dat ik als kind een afbeelding zag van Het puttertje van de Nederlandse schilder Carel Fabritius. Ik meen dat het een plaatje op een koektrommel was. Zo kende ik de putter al voor ik hem kende. Waar ik woonde waren geen putters. En als ze er wel waren had ik ze nog nooit gezien. Zo werd de putter één van de eerste soorten waarvan ik het gemis voelde. De afwezigheid van de putter in mijn jonge leven komt overeen met de verspreidingsdata van de putter. Begin van de jaren zeventig van de vorige eeuw waren er nog maar een paar duizend paren, die vooral in het zuidoosten van het land broedden. Tegenwoordig worden er meer dan veertigduizend paren geteld en is het, met uitzondering van de hoge zandgronden, een algemene vogel. Je zou kunnen zeggen dat de putter, een beetje tegen de algemene ontwikkeling van de vogelstand in, een succesverhaal is. Toch ga ik tot de dag van vandaag nooit schouderophalend aan een putter voorbij. Dat tengere vinkachtige vogeltje met zijnivoorkleurige puntige snaveltje en zijn prachtige bruine, witte en zwarte veervelden. Als ze opvliegen wordt ineens een helder gele vleugelstreep zichtbaar. En dan heb ik het rode maskertje nog niet eens benoemd. Dat zou het puttertje volgens de overlevering gekregen hebben, toen hij een doorn uit de doornenkroon van Jezus trok en hierdoor zijn kop met bloed besmeurde.

Altijd als ik putters zie; in de lente tussen de voorjaarsbloeiërs; in de zomer met hun jongen; in de herfst op de distels; of in de winter in een elzenboom waar ze zich tegoed doen aan de zaden, dan kan ik niet anders, ik moet even stoppen en proberen ze te fotograferen.

In formatie vliegen

H. Branje

Je hebt het vast al eens gezien bij het invallen van de schemering, een grote vlucht van duizenden spreeuwen die als met een onzichtbare hand gestuurd, allerlei capriolen maakt. Voordat ze op de slaapbomen vallen vliegen duizenden spreeuwen in formatie door de lucht. Minutenlang. En zónder dat er ook maar één vogel in aanraking komt met een andere.

Het is haast niet te begrijpen hoe zo'n grote vlucht vogels zónder enig hulpmiddel in zo'n grote formatie kan vliegen. Het stuntteam van de Red Arrows beschikt over allerlei hypermoderne apparatuur om met hun vliegtuigen zonder ongelukken allerlei capriolen uit te kunnen halen. Een groep van duizenden spreeuwen doet het zonder ook maar één hulpmiddel.

Met behulp van computersimulatiesystemen heeft de Amerikaan Craig Reynolds getracht een tipje van de sluier op te tillen. Hij komt tot een drietal regels:

1. Elke vogel stuurt zelfstandig om niet tegen z'n burens aan te vliegen
2. Elke vogel probeert de gemiddelde snelheid van zijn naaste burens aan te houden
3. En elke vogel stuurt in de richting van de gemiddelde positie van z'n naaste 6-8 burens om op die manier de cohesie binnen de groep vast te houden.

Dat klinkt heel logisch, maar toch is het ontzettend knap dat elke vogel in split-seconden kan beslissen of hij links, rechts, langzamer of sneller moet vliegen. Volgens wetenschappers kan een

vogel tien keer zo snel reageren als een mens (piloot).

Wat voor voordelen heeft het om in zo'n grote groep te vliegen?

Eén duidelijk voordeel is dat zo'n grote groep veel ogen heeft en daardoor eerder een eventuele aanvaller in de gaten krijgt. Ook zal het een potentiële aanvaller moeilijk vallen om zich te concentreren op één enkel exemplaar omdat de hele groep als één reageert en je je niet kunt concentreren op 'n enkele vogel! Ten derde kost het in formatie vliegen minder energie omdat de vogels die vooraan vliegen met hun vleugels een uplift creëren voor de vogels achter hen zodat deze zelf minder energie hoeven aan te spreken. Elke vogel achter de vooraan vliegende vogel profiteert van de opwaartse druk die gevormd wordt door de voor hem vliegende vogel(s). Wanneer de leider moe wordt, laat hij/zij zich naar achteren zakken en neemt een ander de voorste positie in. Het is volgens hetzelfde principe dat in waaiers gereden wordt door een peloton wielrenners. Val je even uit je groepje, dan kom je vol in de wind terecht en verlies je al snel het contact met de groep.

Wanneer kun je het beste kijken?

- In de winter wanneer trekvogels zich voorbereiden om op reis te gaan of wanneer de thuisblijvers samen op zoek gaan naar voedsel of hun slaapplaatsen.

© Shutterstock

De IJsvogel

Alcedo atthis

Een aantal jaren geleden kreeg ik via een vriend de mogelijkheid om in een vogelkijkhut ijsvogels te bewonderen en te fotograferen.

© A. van Kooten

Tot dan toe had ik vrijwel nog nooit een ijsvogel in levende lijve gezien. Nu ik veel meer de focus op deze prachtige vogels heb, zie en fotografeer ik ze meerdere keren per jaar. Vergelijk het met het kopen van een bepaald type auto. Op het moment dat je je focust op een dergelijke auto zie je pas hoeveel er van deze auto's rijden. Met de waarneming van ijsvogels is dat niet anders, hoewel ik wel moet opmerken dat enig geduld daarbij wel van belang is.

Herkenning

In totaal worden er bij de ijsvogel acht ondersoorten onderscheiden. De ondersoort die in Europa, en dus bij ons voorkomt, is de *Alcedo atthis ispida*.

Met zijn fluorescerende helderblauwe rug en stuit en zijn oranje gekleurde borst en buik is de ijsvogel eigenlijk niet te missen wanneer je hem ooit tegenkomt. Wat ook opvalt is zijn ietwat plompe bouw, korte staart en grote kop en snavel. De foto's spreken wat dat betreft voor zich. Ijsvogels zitten vaak rechtop op een laaghangende tak boven het water te loeren naar visjes.

Kenmerkend hierbij is dat ze voortdurend een soort knikkend gebaar maken. Doordat ze veelal luid roepend over het water vliegen is dat de beste manier om ze te spotten. Het verschil tussen het mannetje en het vrouwtje is de snavelkleur. Vrouwtjes hebben een orangerode snavelbasis, bij de man is die zwart. Ook is het vrouwtje vaak iets minder intensief van kleur. Naast andere kleine verschillen onderscheiden jonge ijsvogels zich van volwassen vogels door met name de donkerbruine poten.

Ijsvogels hebben een snelle, rechte vlucht, vaak vlak boven het wateroppervlak. Ze kunnen snelheden bereiken van wel 80 kilometer per uur. Hierdoor is er van een ijsvogel in vlucht zelden meer te zien dan een blauwe flits. De ijsvogel kent een voor vogels unieke poetsbeweging, hij wrijft namelijk over zijn kruin met de binnenkant van zijn vleugel.

De roep is schel, luid en hoog. In de broedtijd veelal gevarieerder.

Verspreiding

Ijsvogels zijn in heel Europa te vinden, met uitzondering van

Voor de paring zweeft het mannetje kort boven het vrouwtje in de lucht om vervolgens op haar rug te landen

Ijsvogel man (volledig zwarte snavel)

Ijsvogel pop (oranjerode snavelbasis)

Juveniel (donkere pootjes)

Zelf gemaakte ijsvogelwand, gevuld met klei met 3 openingen waarin de ijsvogels tunnels met nestkamer kunnen graven

IJsland. Ook zul je de vogels niet aantreffen in toendra- en taigalandschappen alsmede op grote hoogten (Alpen). Maar overal waar visrijk, zoet en omsloten water voorhanden is, dat niet (overal) bevroest in de winter, kun je ijsvogels tegen komen.

Aantal ijsvogels in Nederland

Het aantal broedparen in Nederland werd in 2018 geschat tussen 450 en 550 (Bron: Sovon Vogelonderzoek Nederland). Van belang is het om hierbij op te merken dat strenge winters grote verliezen onder ijsvogels kunnen aanbrengen. Gunstig is dat ijsvogels in staat zijn om in korte tijd veel jongen groot te brengen. Op deze wijze compenseren ze als het ware het verlies aan vogels gedurende strenge winters. Vanaf 1990 gaat het trouwens veel beter met de ijsvogel. Dit heeft vooral te maken met zachtere winters, betere waterkwaliteit, herstelde beekoevers en meer nestgelegenheid.

In ons land broeden de meeste ijsvogels op de zandgronden van oostelijk Noord-Brabant, Limburg en de Achterhoek, in de duinstreek en langs de grote rivieren. Tegenwoordig worden ook steeds meer ijsvogels gezien in het westen en noorden van het land. Zelf woon ik in het uiterste noorden van Nederland en heb ik dit jaar in een straal van zo'n 15 km. rond mijn woonplaats al vijf broedparen ontdekt.

Met name de wortels (met aarde) van omgewaaide bomen langs het water zijn ideale plaatsen voor ijsvogels om hun nest in te graven. Ook kunstmatig aangeboden broedgelegenheden worden graag door de vogels geaccepteerd. Op de website van de vogelbescherming kun je zelfs een handleiding downloaden voor het maken en onderhouden van ijsvogelwanden.

Broedproces

Ijsvogels nestelen het liefst langs langzaam stromende beken maar ook bij stilstaande, visrijke wateren wordt graag genesteld. Het broedritueel begint veelal vanaf februari/maart.

De paarvorming begint met een achtervolging in de lucht, in de nabijheid van het nest. Tijdens deze achtervolging slaakt het mannetje schelle kreten. Het nest wordt gemaakt/gegraven door beide vogels. Hierbij wordt een tunnel gegraven in de wand van een oever maar ook wel, zoals eerder vermeld, tussen wortels van bomen of in een kunstmatig ijsvogelwand.

De tunnel bestaat uit een licht olopende gang met een doorsnede van 5 tot 5,5 cm en een lengte van 30 tot 100 cm. De tunnel eindigt in een ronde nestkamer, waarin de eieren worden gelegd. Na een week is het nest klaar waarna er een prachtig schouwspel te zien is tussen het mannetje en het vrouwtje. Na

de bouw van het nest volgt namelijk de balts, waarbij het mannetje, na het slaken van schelle kreten, een visje aanbiedt aan het vrouwtje.

Zodra het vrouwtje het visje heeft geaccepteerd en opgegeten volgt de paring. Hierbij strekt het vrouwtje zich horizontaal waarna het mannetje kort boven haar in de lucht zweeft en vervolgens op haar rug landt. Om in evenwicht te blijven klappert hij dan veel met zijn vleugels en/of houdt hij zich met zijn snavel vast aan de veren in haar nek. Dit hele ritueel vindt meerdere keren op een dag plaats, gedurende een aantal dagen.

Dat is ook de periode waarop de trefkans om de vogels te zien het grootst is. Als eenmaal de eitjes zijn gelegd, meestal 6-7 eieren, is dat veel moeilijker. Het broeden begint nadat het laatste ei is gelegd, waardoor de eieren ongeveer tegelijkertijd uitkomen. Het paar broedt samen de eieren uit. Ze wisselen elkaar iedere twee tot vijf uur af en laten zich daarna veelal gedurende de tijd dat ze 'vrij af' hebben niet zien. IJsvogels hebben meerdere legfels per jaar, gemiddeld zo'n drie. Het mannetje en het vrouwtje broeden de eieren in 19-21 dagen uit. Jonge ijsvogels zijn bij het uitkomen blind en naakt. De eerste week worden ze warm gehouden door zowel het mannetje als het vrouwtje. Na een week zijn de jongen bedekt met korte veertjes. De jongen worden zowel door het mannetje als het vrouwtje verzorgd. Zij voeden de jongen in hoofdzaak met insecten, visjes en kleine kreeftachtigen. De eerste twee à drie weken wachten de jongen in de nestkamer op de oudervogels en raakt de bodem van de nestkamer bedekt met braakballen, visschubben, graten en andere voedselresten. De jongen zitten in de nestkamer in een stervorm, met de snavel richting de opening. Alleen het jong dat voor de ingang zit krijgt voedsel. Zodra dit jong zijn voedsel heeft gehad schuiven de jongen een plaatsje op. Op deze manier krijgt ieder jong zijn deel. Als een jong probeert voor te dringen, wordt hij

door de andere jongen met harde pikken terecht gezet. Op het moment dat er jongen zijn is de kans op het zien van de vogels ook weer een stuk groter omdat ze elke 30 – 40 minuten de jongen moeten voeren. Aan het einde van de periode waarin de jongen in de nestkamer worden gevoerd baden de oudervogels regelmatig. Het nest is rond die tijd namelijk behoorlijk bevuild met een laag van braakballen.

Na 22 tot 28 dagen vliegen de jongen uit en nemen plaats op een tak, waar ze nog enkele dagen door de oudervogels worden gevoerd. Vaak is het broedpaar dan al begonnen aan een tweede legsel, in een ander nest dat vaak in de nabijheid van het andere nest ligt. Na een aantal dagen worden de jongen weggejaagd door de oudervogels of verlaten ze uit zichzelf het territorium van de ouders. Het volgende jaar vormen ze zelf een territorium en zijn ze zelf geslachtsrijp.

Leefgebied en voedsel

Het leefgebied van ijsvogels omvat meren, moeras, oevers, park en tuin, plassen, rietland en ruigte, rivieren en vennen. IJsvogels duiken bij voorkeur naar visjes maar ook modderkruipers, kreeftjes, salamanders, kikkers en kikkervisjes, insecten als libellen, kevers, waterinsecten en larven en weekdieren als zoetwaterslakken staan op het dieet. Vissen hebben echter de voorkeur en beslaan zo'n 80% van het totale dieet. IJsvogels hebben een voorkeur voor oevers met lage overhangende takken. Vaak ook hebben ze een 'voorkeur tak' vanwaar ze gemakkelijk kunnen duiken naar geschikte prooien. Op deze takken zitten ze dan vaak stil boven het water speurend naar visjes en andere prooidieren. Soms zie je een ijsvogel eerst even 'bidden' boven het water voordat hij duikt. Gevangen vissen worden meegenomen naar de 'voorkeur tak' en daar eerst tegen de tak doodgeslagen. Hierna wordt de vis in zijn geheel doorgeslikt met de kop eerst. Zo wordt voorkomen dat eventuele stekels van een prooidier

Visoverdracht man en pop

Prooien worden in zijn geheel doorgeslikt met de kop eerst

zich vastzetten in de keel waardoor de vogel zou kunnen stikken. Mocht de ijsvogel de vis niet met zijn snavel kunnen draaien dan wordt deze eerst in de lucht gegooid. Onverteerbare delen als graten, schubben en chitineresten worden als braakbal uitgebraakt.

Bijzonderheden

Ijsvogels leven voornamelijk solitair. In het broedseizoen vormen zich paartjes die een eigen territorium, dat honderd meter tot een kilometer van een rivieroever kan beslaan. In de broedtijd worden andere ijsvogels niet getolereerd. Een indringer wordt over het water achtervolgd, waarbij dan harde kreten worden geslaakt. Soms komt het tot gevechten, waarbij de ijsvogels elkaar bij de snavel beetpakken en het gevecht voortzetten tot in het water. Zelf heb ik dergelijke gevechten meerdere keren mo-

gen waarnemen. Ook kleine zangvogels worden weggejaagd. Over het algemeen is het territorium van ijsvogels in de winter groter. Het mannetje en vrouwtje leven in deze periode gescheiden van elkaar en bewonen dan allebei een deel van het territorium. Dit verdedigen zij ook, zelfs tegen elkaar, maar minder fanatiek dan tegen vreemde soortgenoten in het broedseizoen. Ijsvogels bereiken in de natuur gemiddeld een leeftijd van zeven jaar, maar in uitzonderlijke gevallen kan in het wild een leeftijd van 21 jaar worden bereikt. In gevangenschap gehouden exemplaren staan minder bloot aan parasieten, voedseltekort en ziektes en kunnen daardoor ouder worden, gemiddeld bereiken dergelijke vogels een leeftijd van 21 jaar.

De ijsvogel is geen trekvogel. Bij koude winters verlaat hij wel zijn territorium om op zoek te gaan naar voedsel.

NIEUW www.tauros-diaagnostik-shop.de

Winkelwagen

Geslachtsbepaling vanaf € 8,99

aanmelden bestellen betalen opsturen resultaten

VOLIERE
SAMAN

M. 06-51 145525

INFO@VOLIEREBOUWSAMAN.NL | WWW.VOLIEREBOUWSAMAN.NL

Birdfood

www.birdfood.nl & dutch.birdfood.nl

Zwart opaal

De zwart opaal is een kleurslag die in ons land niet dicht gezaaid is.
Misschien des te interessanter om er eens extra aandacht aan te besteden.

© H. Branje

Om meer informatie te krijgen over de zwartopaal heeft ondergetekende contact opgenomen met kleurkanariekeurmeester Jos Beijers welke deze kleurslag al verschillende jaren kweekt.

Niet populair?

De zwartopaal is nooit echt populair geweest. In de beginjaren was dat met name het gevolg van het feit dat de kwaliteit van de bevedering van de zwartopaal dramatisch was. Veel te losse bevedering; veren die 'alle kanten op stonden'; niet goed sluitende bevedering etc. Het heeft tientallen jaren geduurd voordat de kwaliteit van de bevedering op een aanvaardbaar niveau was. En nóg komt het af en toe voor dat er terugval plaats vindt en dat een vogel enkele gekulde veren heeft of 'n veertje dat de verkeerde kant op steekt.

Vererving

De opaalfactor vererft vrij en recessief. Dat betekent dat man én pop de opaalfactor in hun genenpakket moeten heb-

ben wil een van de jongen daadwerkelijk opaal worden. Even kort de verervingwijze:

Opaal x opaal geeft 100% opaal jongen;

Opaal x niet-opaal geeft 100% split jongen (50% split opaal poppen en 50% split opaal mannen);

Split opaal x opaal (en omgekeerd) geeft 50% opaal en 50% split opaal (zowel mannen als poppen);

Split opaal x split opaal geeft 25% opaal; 50% split opaal en 25 % niet-opaal. Een heel groot nadeel van deze paring is dat je bij de jonge vogels die er uit zien als een niet-opaal niet kunt zien of het een niet-opaal of een split opaal is. Ga je met die vogels verder dan raak je al vlug het spoor bijster bij volgende paringen.

Opaal x opaal

Je zou denken, dat dit de beste manier is om veel opalen te fokken. Dat je 100% opalen fokt dat klopt, maar de kwaliteit wordt er meestal niet beter op.

Jos Beijers heeft verschillende jaren

zwartopaal met zwartopaal gepaard. In de loop van de jaren kreeg hij de indruk dat de kwaliteit van het zwarte pigment minder werd: het zwart werd langzaam wat grijzer.....

En een belangrijke eis van een zwart opaal is nu eenmaal een zo donker mogelijke zwarte melaninebestreping.

Zwart opaal in geel of geelivoor

Jos heeft zich in het begin met name toegelegd op zwartopalen met een gele lipochroomkleur. Toch is hij momenteel aan het overschakelen op zwartopalen in het geelivoor. De reden: de ivoorfactor heeft een positief effect op de kwaliteit van de bevedering en geeft (hopelijk) een beter sluitende bevedering.

Uiteraard kun je de zwartopaal ook in het wit kweken, maar Jos zag met name op tegen het moeten wassen van witgrondige zwartopalen. Bij de gelen en geelivoren moet je natuurlijk zorgen voor schone vleugel- en staartpennen en schone pootjes, maar hoeft je de vogels niet 'in bad te doen'.

Zwart opaal en zwart mogno

Bij de zwartopaal verlangt de standaard een maximale hoeveelheid zwart eumelanine op een grijsblauwe achtergrond. Dat grijsblauw is een echt kenmerk voor de zwart opaal en is het resultaat van de vermenging van het eumelanine, phaeomelanine en de lipochroomkleur in de borst, buik en flanken. Een en ander in combinatie met het effect dat de opaalfactor heeft op de structuur van de veren (lichtbreking) en welk zorgt voor de typische blauwe schijn. In het grijsblauwe rugdek mag geen bruin of beige (phaeomelanine) zweem te zien zijn.

Hier komt ook het grote verschil met de

zwart-mogno om de hoek kijken. Bij de door selectie uit zwartopalen gefokte mogno is de typische blauwgrijze grondkleur verdwenen en heeft plaats gemaakt voor een veel lichtere, helderder licht grijze grondkleur zonder enig bruin zweem. Een en ander zal te maken hebben met het bij de mogno veranderen van de veerstructuur (infokken van azulfactor) waardoor de voor opalen typische blauwe schijn in de loop van de selectieve kweek verdwenen is.

De blauwgrijze achtergrond (lees: grondkleur) bij de zwartopaal moet zo donker mogelijk zijn omdat deze 'gemaakt' wordt door zo donker mogelijk eumelanine en zo donker mogelijk phaeomelanine. Hoe beter (dus donkerder) de kwaliteit van de eu- en phaeomelanine, des te donkerder de grondkleur!

Bestreping

De bestreping van de zwart opaal moet volgens de standaard gelijk zijn aan die van een klassieke zwarte. Volgens Jos is het vandaag de dag al vrij goed mogelijk om zwart opalen te fokken met een bredere, ononderbroken bestreping. Nadeel is dat de spoeling van zwartopalen vrij dun is: deze kleurslag wordt immers niet door erg veel liefhebbers in grote aantallen gefokt. Het maakt de uitdaging des te groter.... Wil je de kwaliteit van je zwart-opalen verbeteren, dan kun je dit het beste via klassieke zwart gepigmenteerde vogels met een maximaal pigmentbezet.

Duurt wat langer

Wanneer je een goede (zuivere) klassieke zwarte met veel zwart pigment en een brede en ononderbroken pigmentbestreping paart aan een volle zwart-opaal krijg je 100% splitvogels in het eerste jaar. Het tweede jaar kun je deze splitvogels paren aan een volle opaal partner. Zoals hierboven reeds beschreven mag je dan 50% zwartopalen verwachten en 50% split vogels. Volgens verwachting zijn de jonge zwartopalen dan wat donkerder van pigmentdiepte met brede(re) en ononderbroken pigmentstrepen. De 'opbrengst' aan volle zwartopalen is door deze manier van kweken natuurlijk niet

geweldig groot.... Maar waarschijnlijk wel de meest aangewezen weg om je zwartopalen te verbeteren.

Uiteraard kun je ook (af en toe) opaal x opaal kweken om wat meer zwartopalen in de nakweek te krijgen, maar dan moet je erg goed letten op de kleurdiepte en de kwaliteit van de bestreping!! Dus bij de jongen een heel strenge selectie toepassen.

Inmiddels heeft Jos al verschillende vogels met een behoorlijk brede pigmentbestreping. Het zijn met name de schimmel poppen die een wat bredere streep hebben. De intensievere mannen kunnen nog wel wat bredere strepen hebben... Nog effe een weg te gaan....

Selectie

Belangrijke onderdelen bij de kweek:

- De bevedering moet niet te lang zijn om goed aansluiten van het veerpakket te kunnen realiseren; het is logisch dat je, om problemen met een te losse bevedering te voorkómen, wat over de intensievere kant gaat kweken.
- Formaat; let er op dat de vogels niet te klein worden
- Ook het model moet in orde zijn. Alles in de goede proporties
- Goed bestrepingpatroon op rug, flanken en kopje: brede, lange en ononderbroken pigmentbestreping op rugdek.

Azul?

De azulfactor heeft een bruin verdrin-

gend effect. Die factor past volgens Jos niet bij de kweek van klassieke zwartopalen. Wanneer je bruin (phaeomelanine) uit het rugdek gaat wegkweken met behulp van de azulfactor zul je automatisch een lichtere grondkleur krijgen omdat deze grondkleur nu eenmaal 'gemaakt' wordt door het onder mekaar 'mengen' van phaeomelanine, eumelanine en lipochroomkleur. En een lichtere grondkleur is nu net niet de bedoeling bij de zwartopaal. De standaard vraagt immers een donkere grijsblauwe achtergrond.

Hoordelen

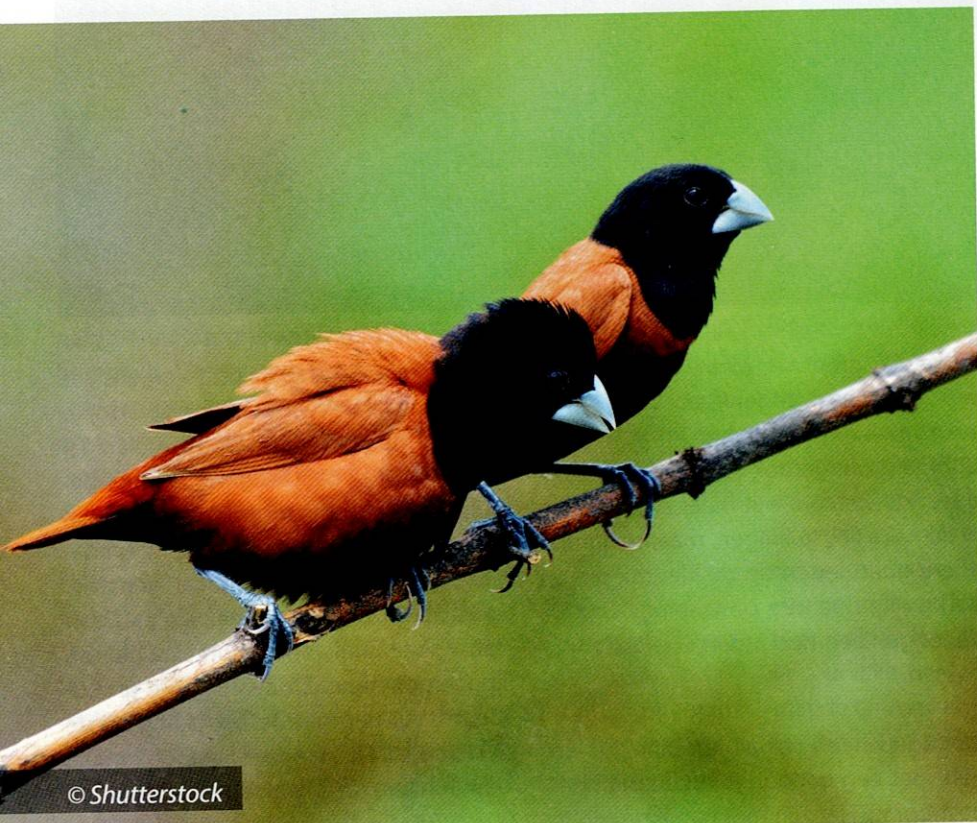
De hoorndelen moeten zo zwart mogelijk zijn. Bij Jos geen probleem. Zodra de jongen zelfstandig zijn worden ze naar een voliëre in de buitenlucht overgeplaatst. Dit in combinatie met het voeren van bruidssluijer geeft prima zwarte hoorndelen. Dat die buitenvlucht en bruidssluijer goed hun werk doen blijkt wel wanneer de vogels voor de kweek naar het kweekverblijf verplaatst worden. De hoorndelen worden dan langzaam maar zeker wat lichter van tint.

Conclusie

De bijgesloten foto's geven een mooi beeld van de zwartopaal. Zeker een kleurslag om eens mee te experimenteren.

Kweek met de zwartkopnon

Horst Mayer Walldorf

© Shutterstock

Het is best wel schokkend wanneer bedenkt dat van deze mooie vogels jaarlijks duizenden gevangen en door vogelliefhebbers als het ware 'verbruikt werden'. Als gevolg van massale importen waren zwartkopnonnen (*Lonchura malacca*) erg goedkoop en in bijna elke dieren-specialzaak voor een paar gulden te koop. Zoals bij alle zogeheten goedkope exoten bekommeren slechts weinig ervaren vogelfokkers zich om deze soorten zodat ze nauwelijks in avicultuur gefokt worden.

Nomenclatuur

Voor dat er ingegaan wordt op de relatief eenvoudige kweek van deze plezierige en uiterst vriendelijke prachtvinken eerst nog wat gegevens over de systematiek en het leven in het wild. Vanuit wetenschappelijk oogpunt is het

een van de elf rassen van de zwartbuiknon. Deze worden als volgt ingedeeld: Driekleurnon (*Lonchura malacca malacca*); één ras.

Schildnon (*L.m.ferruginosa*); een ras.

Zes rassen van de zwartkopnon (de echte zwartkopnon): *L.m.rubroniger*, *atricapilla*, *deignani*, *sinensis*, *gregalis*, *batakana*. Drie rassen van de bruinkopnon: *L.malacca formosa* (Formosa-non), *L.m.brunneiceps* (bruinkopnon) en *L.m.jagori*.

Verspreidingsgebied

Het verspreidingsgebied van de echte zwartkopnon bestaat met name uit het Aziatische vasteland van Noord-India, Zuid-China, Laos, Vietnam en Thailand tot aan het schiereiland Maleisië; maar ook nog op Sumatra, Borneo en gedeeltelijk op Celebes en de Filippijnen.

In hun geboortestreek leven zwartkopnonnen meestal in grote zwermen. Ze

houden zich het liefste op in moerasachtige gebieden met veel rietbestanden of hoog gras en rijstvelden. Met hun sterke pootjes kunnen ze zich goed vasthouden aan de loodrecht staande stengels. De nesten worden doorgaans op slechts geringe hoogte tussen rietstengels gebouwd; af en toe in bomen. Het voedsel bestaat voornamelijk uit verschillende graszaden en rijst.

Eerste importen

Reeds in het midden van de negentiende eeuw werden in de handel zwartkopnonnen aangeboden. Tientallen jaren werden zij in grotere aantallen ingevoerd. Daarom is het des te opvallender dat er in al die jaren slechts een enkel artikel is gepubliceerd over de kweek met de zwartkopnon.

Eerste ervaringen

Zelf kocht ik in 1990 mijn eerste koppeltjes zwartkopnonnen samen met een koppeltje driekleurnonnetjes. De vier vogels waren nakweek van een jaar eerder; twee hadden een gesloten voeding. De vogels hadden praktisch geen zwarte veertjes in de buik; ze behoorden dus tot de ondersoort *L.m.sinensis*. deze ondersoort is namelijk de enige van de elf ondersoorten van de zwartbuiknon die geen zwarte respectievelijk donkerbruine buikbevedering heeft. De 'sinensis' is dus, hoe paradox het ook moge klinken, de enige zwartbuiknon zonder zwarte buik!

Ook bij deze nonnensoort is er geen geslachtsonderscheid vast te stellen aan de hand van de kleur. Alleen het gezang van het mannetje geeft duidelijk aan tot welk geslacht de vogel behoort.

Na een korte gewenningsperiode in een kooi werden de vier zwartkopnonnen in het 20 m² grote vogelhok geplaatst, enkele weken nadat voor mij het broedseizoen begonnen was. De koppeltjes had-

den zich snel gevormd en al drie weken later begon een koppeltje met het bouwen van een vrijstaand nest midden in een dichte dennenstruik.

Omdat de eitjes niet bevrucht waren, verwijderde ik de eitjes na een week broeden. Slechts vijf dagen na het weghalen van de eitjes legde de pop alweer. Ze hadden echter geen tijd gehad een nieuw nest te bouwen en pikten derhalve het nest van een koppel maskeramadines in, een gesloten nestkastje. Dit nestkastje hing, zonder enige beschutting rondom, vlak onder het dak van de volière. Er lag één eitje in, waarschijnlijk van de maskeramadines.

Er werden nog vier eitjes bij gelegd en na een week bleken alle vijf eitjes bevrucht te zijn. Na een broedtijd van 13 dagen kipte het eerste jong. Voor een lonchura-soort had het een zeer dicht donskleed. Pas drie, respectievelijk vier dagen later kipten de andere vier jonge vogels. Deze vier hadden slechts een plukje dons op de rug. Toen ging er een licht op: het eerste jong was helemaal geen zwartkopnon, maar moest wel een maskeramadine zijn! De jongen werden alle goed gevoerd en op een leeftijd van twee weken was één jong duidelijk te herkennen als een maskeramadine. Ook na het uitvliegen werd de jonge maskeramadine goed gevoerd door haar adoptieouders, ondanks dat het er qua kleur heel anders uit zag. Het vloog enkele dagen eerder uit dan de zwartmaskernonnen.

Meteen na het zelfstandig worden van de jongen bouwde het kweekkoppel weer een vrijstaand nest in de dennenstruiken. Er werden drie jongen geboren die goed gevoerd en grootgebracht werden, evenals de jongen van een volgend broedsel. Voor het vierde broedsel werd weer een nieuw vrijstaand nest gebouwd van droge grashalmen en kokosvezel. Geen enkel nest werd van binnen noemenswaard bekleed en er is geen enkele keer een veertje in een nest aangetroffen.

Het tweede koppel

Het andere koppel broedde maar één keer. Hiertoe werd een vrijstaand nest

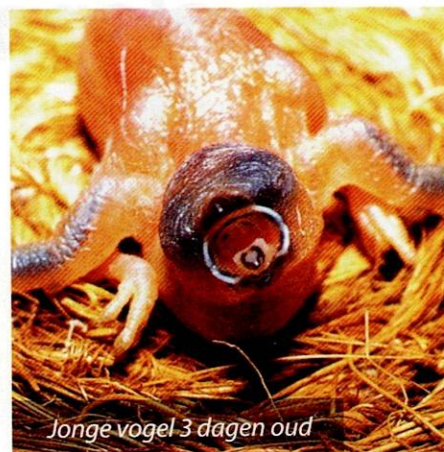
gebouwd. Na het leggen van het eerste ei kreeg de pop legnoed. Het popje kon weliswaar gered worden (bij 35 graden Celsius in de ziekenkooi kwam het ei eer uiteindelijk de volgende dag uit), maar daarna werden de hele zomer geen broedactiviteiten meer waargenomen.

Het erop volgende jaar werd maar één koppeltje zwartkopnonnen aangehouden. De rest werd verkocht naar Zwitserland. Dit kweekkoppel werd in een kleine volière in de kelder ondergebracht. In drie broedsels werden elf jongen grootgebracht. Voor elk broedsel werd een nieuw vrijstaand nest gebouwd tussen de dendentakken op 1.30 tot 1.70 meter hoogte. Het kweekkoppel had zodoende in twee jaar tijd in totaal twintig jongen uitgebreed en zonder problemen grootgebracht en bovendien nog één maskeramadine. Telkens werden drie tot vier jongen grootgebracht terwijl tijdens de ruiperiode geen vogels verloren gingen.

Broedgegevens

Aan de hand van de eigen ervaringen:

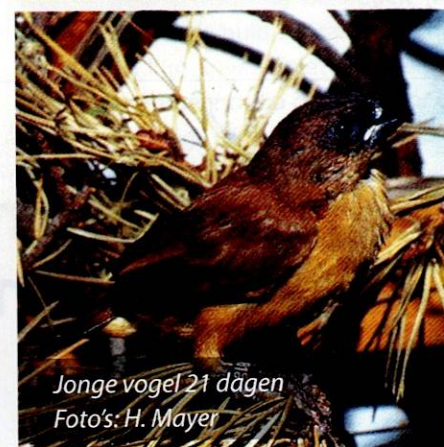
- Legsel 4-7 eitjes, meestal vijf; soms een of twee eitjes onbevrucht
- Broedduur 15-16 dagen
- Aanvang broeden na leggen van derde ei
- Ringen op 9e dg met 2.7 mm of op de 8e dag met 2.5 mm
- Oogjes open op de 9e dag
- Nestjongen hebben heel licht gekleurd dons, meestal echter slechts een enkel pluusje op de rug en soms nog een pluusje aan weerszijden bij de vleugelaanzet; dit dons kan rond de 8e of 9e dag reeds verdwenen zijn.
- Snavelpapillen blauwachtig wit
- Na de tiende levensdag zitten de jongen allemaal richting nestingang gedraaid (in één geval, toen de bovenkant van het nest ten gevolge van materiaalroof door andere vogels open was, kon dit naar de nestingang draaien niet vastgesteld worden).
- De vogels blijven zo'n tien dagen vast op de jongen zitten.
- De jongen verlaten na zo'n 20-22 dagen het nest; de eerste avonden zoeken ze 's avonds het nest op om te overnachten.

Jonge vogel 3 dagen oud

Jonge vogel 14 dagen

Jonge vogel 21 dagen
Foto's: H. Mayer

© P.v.d.Hooven

© H. Mayer

- De snavel komt in de zesde levensweek op kleur
- De jeugdruï begint doorgaans in de 10e levensweek, vaak al in de 7e week en

duurt tot de 5e of 6e levensmaand. Onder ongunstige omstandigheden duidelijk langer

Voeding

Wat voeding betreft stellen zwartkopnonnen geen hoge eisen. Een normaal zaadmengsel van grovere millet- en gierstsoorten zoals La Plata millet en zilvermillet, af en toe wat groenvoer, halfrijpe gierst en mineralen. Dit alles is voldoende om de vogels in goede conditie te houden.

Tijdens het broedseizoen dient men rekening te houden met de hogere behoeften aan vitamines en mineralen. De vogels krijgen dan twee- tot driemaal daags halfrijpe trosgierst of zilvermillet en kiemvoer en eenmaal per dag wat vogelmuur.

Dierlijk voedsel zoals mieren eitjes, meel- en buffalowormen werd door geen enkele zwartkopnon gegeten.

Conclusie

Samenvattend kan gesteld worden dat de zwartkopnon een sterke prachtvink is die weinig eisen stelt aan zijn verzorging. Wanneer voldaan wordt aan een verzorging die nonnen eisen, broeden ze vlot en brengen ze hun jongen voorbeeldig groot.

Die eisen houden in: veel halfrijpe zaden en daarnaast kiemvoer en groenvoer; voldoende dicht struikgewas om vrijstaande nesten in te kunnen bouwen; vrij partnerkeuze onder verschillende soortgenoten.

BOEKBESPREKING

Zomergasten, doortrekkers en overwinteraars.

© H. Branje

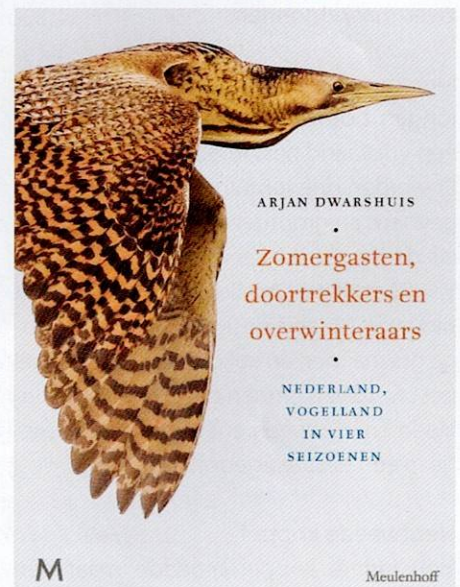
Arjan Dwarshuis beschrijft in dit boek wat voor vogels je in de verschillende jaargetijden in ons land kunt tegen komen. Hij heeft gekozen voor een dertigtal natuurgebieden verdeeld over heel Nederland zoals: 'zeevogels langs de Brouwersdam; het Zuidlaardermeergebied; het Fochteloërveen en de Biesbosch.

Arjan vertelt over de vogels die je in betreffende natuurgebieden mag verwachten, uiteraard afhankelijk van het jaargetijde. Hij kijkt naar het gedrag van de vogels maar ook naar de bedreigingen van de natuur in de verschillende gebieden.

Wat mij erg aanspreekt is het enthousi-

asme en de liefde waarmee Arjan de verschillende natuurgebieden met de daar levende vogels bespreekt. Hij is daarbij niet alleen enthousiast over de vogels maar zeker ook over de natuur zelf. Ook plaatst hij links en rechts kritische aantekeningen met betrekking tot landbouw en natuurbeheer.

Elk van de dertig natuurgebieden lijken zeker de moeite van een bezoek waard! Een vlot geschreven boek voor vogelaars en natuurliefhebbers
Paperback met flappen, circa 272 pagina's; ISBN 978 90 290 9558 7; prijs 24.99 euro.

Oproep

Graag jullie aandacht voor het volgende.

Zoals velen mogelijk wel weten is er de website devogelliefhebber.nl. Hier staat al veel informatie over onze vogels en onze ervaringen er mee. Maar het kan uitgebreider en mooier. Hiervoor wil ik de website gaan inrichten met jullie ervaringen met je vogels en zo een bescheiden platform creëren waar jullie ervaringen op gedeeld kunnen worden. Dus een website voor ons allemaal. Het kweekseizoen is al volop aan de gang en ik zie regelmatig de mooiste video's en foto voorbij komen. Wat zou het mooi zijn dat jullie filmpjes, kweekverslagen en foto's voor lange tijd bewaard en bekeken kunnen worden.

Mijn vraag is dan ook: willen/ kunnen jullie mij je gemaakte foto's, filmpjes of verslagen toesturen zodat deze voor eenieder op de website 'devogelliefhebber.nl' te zien zullen zijn. Mogelijk zal dit ook inspirerend werken en bijdragen tot nieuwe leden. De filmpjes en verslagen moeten wel informatief zijn. Tekst en/of gesproken woord hierbij is belangrijk.

Nodig is:

Informatie van soort/naam/kleur vogel,
Beknopte info over huisvesting/ medebewoners volière
Voeding en kweek
Beknopte ervaring
Dat kan dus een A4-tje zijn met wat tekst en aangevuld met stukjes film of foto.
Een filmpje, geheel met gesproken woord of ondertiteld.
Stukjes film die ik eventueel kan monteren tot één filmpje.
De filmpjes zullen op YouTube geplaatst worden en alleen via de link op de website 'devogelliefhebber.nl' getoond worden. Voordat iets geplaatst gaat worden zal u eerst om goedkeuring gevraagd worden.
Filmpjes die met een mobieltje gemaakt worden moeten wel in de horizontale stand gemaakt worden en de shots moeten minimaal 30 seconden lang zijn.
Totale duur van de filmpjes: 5 tot 10 minuten is mooi, langer mag.
Bij de foto's graag de naam en kleurslag vermelden. Minimale resolutie 150 DPI.

Alle materiaal moet legaal en vrij van rechten zijn. Het aangeboden materiaal is niet voor commerciële doeleinden bestemd. De foto's en het filmmateriaal mogen zonder verdere toestemming alleen ten behoeve van de artikelen en te maken of gemaakte video's, ten behoeve van de NBvV, 'www.devogelliefhebber.nl' gebruikt worden. Standaard zal bij de gepubliceerde artikelen of video's de bron van het materiaal vermeld worden,

Indigovink © Fotolia

tenzij is aangegeven dat men dit niet wil.

Zeker in deze tijd waarin onze hobby, met de wet dierenwelzijn, steeds meer onder het vergrootglas is komen te liggen, kunnen we zo onze zorgvuldigheid, kennis en verantwoordelijkheid duidelijker aantonen.

Vragen en/of opmerkingen, evenals filmpjes of foto's, (grote bestanden met Wetransfer free) kunt u sturen naar e-mailadres: devogelliefhebber@gmail.com

Verantwoordelijkheid

Deze website is onderdeel van de NBvV. De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is niet verantwoordelijk voor de gepubliceerde advertenties en kent geen verplichting tot het opnemen van advertenties. De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publicatie neemt de NBvV geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Overname van artikelen, illustraties, foto's of gedeelten daarvan is zonder schriftelijke toestemming niet toegestaan.

Bij voorbaat dank
Met vriendelijke groet
Webmaster Jacob Miedema

Scotch fancy

Een populair houdingras dat in Nederland in grote aantallen en goede kwaliteit gefokt wordt. Een leuke postuurkanarie die het in de kweek doorgaans prima doet.

© H. Branje

Houding

De Scotch fancy is een houdingras en dat komt tot uiting in de puntenwaardering: 25 van de 100 punten worden vergeven in de rubriek 'houding'. Van de Scotch wordt een houding in de vorm van een halve maan verwacht. Wanneer de vogel 'houding maakt', trekt hij z'n staart iets onder de zitstok en vormt een houding in de vorm van een halve maan. Het maken van een goede houding 'moet in de vogel zitten' en vereist heel sterk. Je kunt door training wel 'n klein beetje aan de houding verbeteren, maar wanneer de vogel het niet in zich heeft zal een en ander weinig effect sorteren.

Volgens Jos Beijers, die al vele jaren de Scotch kweekt, kun je al aan de houding van de jongen op de rand van het nest een en ander beoordelen. De interessante jongen zitten dan al met wat meer gestrekte pootjes op de rand van het nest en laten al iets kromming van de rug zien. Het zijn vaak de vogels die enkele maanden later ook opvallen door hun goede houding. Als liefhebber kun je als het ware al ingrijpen in de samenstelling van een kweekkoppel voor een volgende ronde wanneer de jongen van de eerdere paring geen mooie houding laten zien op 't nest.... Valt de houding van de jongen tegen, dan kun je eventueel andere partners bij elkaar zoeken. Uiteraard zijn er uitzonderingen maar het algemene beeld klopt volgens Jos Beijers.

Vorm

Een Scotch Fancy moet lang, slank en smal zijn met een holle borstlijn. De lijn van de borst moet als het ware evenwijdig aan de ruglijn lopen. De vleugels moeten goed aansluiten. Pootjes en dijen kort; pootjes licht gebogen in werkhouding. Voor de vorm zijn 20 punten te verdienen.

Schouders en rug

Hier zijn 20 punten te verdienen. De schouders dienen smal en goed afgerond te zijn en gevuld tussen de schouders en als het ware 'onzichtbaar'. Rug goed afgerond en cirkelvormig gebogen. Dit komt uiteraard enkel tot uitdrukking wanneer de vogel een goede houding maakt.

Kop en hals (10 punten)

Het kopje moet wat aan de fijne kant zijn. Op wedstrijden zie je vaak Scotch fancies met een relatief wat grote snavel. De grootte van de snavel moet echter passen bij de grootte van het kopje. En.... de grootte van het kopje moet passen bij de grootte van de rest van het lichaam.

Alles in een goede verhouding.

Grootte (10 punten)

De Scotch moet niet te klein zijn omdat hij anders op een Japan Hoso gaat lijken. Formaat minimaal 17 cm (Japan Hoso 11.5 cm). Door keurmeesters wordt ooit verschillend gekeken naar de grootte van de Scotch. In de praktijk van het keuren lijkt het er op dat sommige keurmeesters een voorkeur hebben voor de grotere Scotchen terwijl anderen wat meer 'hebben' met een wat compacter type Scotch. Niets menselijks is de keurmeester vreemd. Maar: lengte is gemakkelijk meetbaar.

Een keurmeester had een Scotch Fancy op ware grootte in triplex uitgezaagd naar het voorbeeld uit de standaard. Wanneer hij die vogel achter de koepelkooi aan de achterwand bevestigde kon je mooi de grootte van de 'echte' vogel vergelijken met die van het 'triplex' exemplaar. Dan bleek de grootte van de echte vogel ooit anders uit te vallen dan men van te voren had gedacht.. Heel leerzaam. Ideetje?

Staart (5 punten)

De staart dient lang te zijn met een kleine V-vorm. De staart dient zo ver mogelijk onder de zitstok doorgetrokken te worden waarbij hij de gebogen ruglijn moet volgen.

Selectie

Uiteraard zijn alle onderdelen van de Scotch Fancy belangrijk bij de selectie.

Vaak kun je pluspunten bij de ene vogel gebruiken om verbeterpunten bij een potentiële partner te compenseren. Je hebt immers niet enkel topvogels in je hok, vogels die op alle onderdelen hoog scoren.

Model en grootte moeten in elk geval oké zijn. De houding moet van nature in de vogel zitten; vogels die geen goede houding maken moet je meteen uitsélectioneren

De bevedering moet strak zitten. De standaard wil zo slank mogelijke vogels; schimmelvogels laten door hun doorgaans langere bevedering meer volume zien. Wat je echter wil zijn zo slank mogelijke vogels. Dus kom je automatisch bij een intensievere bevedering uit.

Echter ook schimmelvogels kunnen ooit relatief kort bevederd zijn. Een en ander is niet altijd zwart of wit.

ALGEMEEN

Fotowedstrijd voor jeugd

District Noord-Brabant Oost organiseerde onlangs een fotowedstrijd voor jeugd. Door jeugdige fotografen werden talloze foto's ingezonden van vogels in de natuur of bij de liefhebber thuis. Er zaten zeker heel mooie foto's bij. Uiteraard moest

er één de mooiste zijn. De jury koos een foto van Jayden van Boxtel. De winnaar kreeg de prijswinnende foto mooi ingelijst samen met de prijs: vijf entreekaartjes voor vogelpark Zoo Veldhoven.

Proficiat!

Karl Reich & Hans Duncker, pioniers in het onderzoek naar vererving bij siervogels

Een terugblik op honderd jaar denken en schrijven over kanariezangvererving

J. Plokker

Deel 1 - Een belangwekkend experiment

Honderd jaar geleden verklaarde dr. Hans Duncker in een artikel in het 'Journal für Ornithologie' dat het Karl Reich was gelukt zijn Seiferste edelrollers als nachtegalen te laten zingen met het aangeboren imitatietalent van kanaries. Duncker introduceerde daarmee het gedachtegoed van Gregor Mendel in de zangkanarieteelt. Over vererving van gecultiveerde kanariezang is sindsdien veel geschreven, al dan niet wetenschappelijk onderbouwd.

Karl Reich

Ernst Karl Reich (1885-1970) begon als jongen met het kweken van zangkanaries. Zoals vrijwel iedere Duitser in zijn dagen waren dat edelrollers. Hij stapte in het familiebedrijf, een winkel in ijzerwaren, in de Fedelhöfen, te Bremen, maar bleef ook kanaries fokken. Zijn voorkeur lag bij harzerollers uit de zogenaamde Seifertse zangrichting. In 1911 kweekte Reich een harzer met een zodanig krachtige zang dat bij hem associaties met het nachtegaallied werden opgeroepen. De man, die overigens geen enkele nachtegaaltoer zong, werd door Reich 'Bär' genoemd. 'Bär' werd de stamvader van de door Karl Reich gedurende de daaropvol-

gende jaren gekweekte nachtegaalzan-
gers.

Neveninkomen

De gedachte om als nachtegalen zingende kanaries te gaan kweken was bij Karl Reich niet in een opwelling opgekomen. Hij maakte zich al jaren zorgen over de toekomst van de kanarieteelt in Duitsland. Hij zag dat kwekers van edelrollers zich steeds meer gingen toeleggen op specifieke zangtoeren. Hij voorzag daarvoor dat in de toekomst de afzetmarkt voor Duitse zangkanaries alleen nog zou bestaan uit kwekers en degenen die met het fokken van kanaries begonnen. De kanarieteelt als neveninkomen zou hierdoor op den duur verdwijnen.

Deze veronderstelling werd versterkt doordat hij een afnemende belangstelling voor de harzer als huiskamerzanger constateerde. De oorzaak hiervan was, volgens hem, dat mensen veel liever in de huiskamer naar een gevarieerd, opgewekt liedje luisterden, dan naar een neerslachtig, uit een beperkt aantal toeren bestaand, deuntje. Daarom ging de consument er steeds meer toe over om, naast 'ouderwetse', gevarieerd zingende en toerenrijke edelrollers, ook wildzang als huiskamerzanger te kopen. Het probleem waar men tegenaan liep was dat het in conditie houden van in de vrije natuur gevangen vogels niet zo eenvoudig bleek. Dat bracht Reich op het idee dit

Karl Reich

euvel op te lossen door het imitatietalent van kanaries te benutten en ze als wildzang te laten zingen.

Onmiskenbaar werd Karl Reich gedreven door commerciële motieven. Hij beschouwde de kanarieteelt niet alleen als een inkomstenbron voor de individuele kwekers, maar zelfs, in potentie, van be-
duidend belang voor de economie van Duitsland. Hij was daarmee overigens niet de enige, integendeel. De Duitse literatuur over het houden en kweken van zangkanaries uit de laatste decennia van de 19e en begin 20e eeuw is doorspekt met aandacht voor het commerciële belang van de kanarieteelt en het vooruitzicht op het financieel gewin dat met

het kweken van zangkanaries te behalen viel. Liefhebberij en profijt gingen hand in hand, waarbij voor menigeen het laatste een grotere prioriteit had dan het eerste.

Jaarrond nachtegaalzing

Karl Reich begon zich te verdiepen in de mogelijkheden om kanaries als nachtegalen te laten zingen. Hem werd verteld dat dit in het verleden al op uitgebreide schaal was geprobeerd, maar nooit echt tot goede resultaten had geleid. Volgens Reich was dit het gevolg van het ontbreken van langdurige voorzang van nachtegalen. De nachtegaal zingt immers maar een paar weken uit volle borst, veel te kort om kanaries in de gelegenheid te stellen zich het nachtegaallied volledig eigen te maken. Wilde Reich kwalitatief goede nachtegaalzangers kweken dan zou hij zijn kanariemannen een veel langere tijd, het liefst het jaar rond, het lied van een nachtegaal moeten voorschotelen. Reich zag mogelijkheden dit te bereiken met een combinatie van natuurlijke en mechanische voorzang.

Natuurlijke en mechanische voorzang

Over de manier waarop het Karl Reich is gelukt om voor de voorzang van zijn kanaries permanent over zingende nachtegalen te beschikken wilde hij kennelijk weinig kwijt, want dr. Hans Duncker schrijft hierover in 'Die Gefiederte Welt', welbewust, uiterst summier. Wel kan daaruit worden opgemaakt dat Reich ook nachtegalen kweekte en via de verstrekte voeding met het tijdstip van de rui van deze vogels manipuleerde. Door de rui van zijn nachtegalen te verleggen naar andere, door hem gewenste tijdstippen, kon hij het jaar rond over zingende nachtegalen beschikken.

Karl Reich was een ondernemend man. Vanaf 1910 begon hij thuis met experimenten om vogelgeluiden te registreren op schellak langspeelplaten. Hij gebruikte daarvoor niet alleen zijn eigen kanaries, maar ook het geluid van een zingende nachtegaal werd door hem op de gevoelige plaat vastgelegd. Door de langspeelplaat met nachtegaalzing bij de kanaries af te spelen kon hij zijn kanaries gedurende de periodes dat hij, onverhoopt, niet

over natuurlijke voorzang beschikte toch het lied van een nachtegaal voorschotelen.

Van harzer naar nachtegaalzanger in vier generaties

In 1911 kweekte Karl Reich, zoals gezegd, uit zijn stam Seifertse harzerrollers een man die hem opviel door zijn krachtige en geslagen lied en daarom door hem 'Bär' werd genoemd. Reich zag in 'Bär' de stamvader van zijn nachtegaalzangers. In het voorjaar van 1913 had hij een geschikte pop voorhanden en werd zij aan 'Bär' gekoppeld. Reich's experiment was daadwerkelijk begonnen.

In 1913 kweekte Karl Reich uit dit koppel twee mannen en een pop. Speciaal voor de kweek van zijn nachtegaalzangers had Reich een achterkamer gereserveerd. Daarin broedde hij uitsluitend met de voor de opbouw van z'n stam nachtegaalzangers geselecteerde kanaries, buiten het gehoor van kanariemannen. De enige vogelzang in deze ruimte kwam van de afzonderlijk gehuisveste nachtegaal. Van de twee in 1913 gekweekte mannen bleek er maar één bruikbaar: 'Bär-zoon 1'. 'Bär-zoon 1' koppelde Reich zowel aan zijn zuster als aan zijn moeder. Inmiddels gebruikte Reich ook voor het eerst genummerde vaste voetringen, waardoor zijn kweekadministratie een stuk overzichtelijker werd. Uit de paring van 'Bär-zoon 1' met zijn zuster kwam niets waardevols voort, maar uit die met zijn moeder wel, 'Bär-kleinzoon nr. 118'. Toen nr. 118 in 1916 werd geboren beschikte Reich inmiddels het jaarrond over zingende nachtegalen in zijn voor de kweek van nachtegaalzangers gereserveerde achterkamer. Alle jonge mannen kregen dus uitsluitend de voorzang van nachtegalen voorgeschoteld, maar niet iedere jonge man nam hiervan evenveel over in zijn uiteindelijke lied. Reich selecteerde voor de kweek uitsluitend de mannen waarvan het lied het meest met dat van de nachtegaal overeenkwam. Nr. 118 sprak hem het meest aan. Zijn zang leek al veel meer op die van de nachtegaal als van zijn vader 'Bär-zoon 1'. Voor de verdere kweek behield Reich de zusters van nr. 118. In 1918 werd 'Bär-achterkleinzoon nr. 225' gebo-

ren. Met deze 'achterkleinzoon' beschikte Reich over een kanarieman die over de typische eigenschappen van de nachtegaalzing beschikte. Ook bij andere mannen kon men horen dat ze louter voorzang van nachtegalen hadden gehad, maar zij benaderden het niveau van nr. 225 bij lange na niet. Uiteraard werden de zusters van nr. 225 bewaard voor de vervolgekweek. Reich zette nu alle kaarten op nr. 225. In 1919 koppelde hij hem 30 keer aan in totaal 12 poppen met 72 jongen als kweekresultaat. Hieruit selecteerde hij vier kweekmannen om die in 1920 op 27 poppen te zetten. Het aantal mannen dat de nachtegaalzing beheerste nam jaarlijks toe en deze kanaries hoefde hij, na de bevruchting, niet meer buiten het gehoor van de jonge vogels te huisvesten. In 1921, tien jaar na de geboorte van 'Bär', besloot Reich uitsluitend zijn eigen kanaries als voorzangers te gebruiken en met de voorzang van nachtegalen te stoppen. Reich's experiment bleef niet onopgemerkt. Daarover een volgende keer meer.

Keurmeester 139

Op een bijeenkomst van de Parkieten Speciaalclub (PSC) ontstaat discussie over spangle en cleartail, mutaties bij kleur- en standaardgrasparkieten. Cleartail betekent letterlijk 'heldere staart'.

Louis van Kelckhoven

De cleartail", lees ik in de standaard, waar een herkenningsoomschrijving te vinden is, „is een mutatie die voorkomt uit de spangle, waarvan het mogelijk een allele is." Een allele, vertaal ik maar even voor mijzelf, is een variatie. De cleartail is een genetische variatie van de spangle die willekeurig ontstaat. Deze verschijningsvorm wordt in de volksmond ook wel melanistic spangle genoemd.

„Typerend voor enkelfactorige cleartails is de ongepigmenteerde staart. De staartpennen hebben alleen een smalle zwarte omzoming en de veerschacht is gepigmenteerd. Bij een spangle is de kleur van vleugel- en staartpennen geel (groenserie) of wit (blauwsérie), ook weer met een fijne, scherp afgelijnde zwarte omzoming die op de staart- en vleugelpennen aan het einde van de veer breder wordt. Dit is toegestaan", aldus de keurtechnische aanwijzingen.

Net als bij de spangle is ook de lichaamskleur van de cleartail een nuance lichter. Poten zijn blauwgrijs, nagels donkergrijs. De vleugeltekening houdt het midden tussen een normaal getekende vogel en een spangle. Deze omzoming moet bij beide mutanten scherp en zo regelmatig mogelijk zijn."

Bij de cleartail zijn de keelstippen normaal aanwezig. Bij een spangle hebben de ideale keelstippen de vorm van zwarte ringetjes. Is de ringvorm onderbroken dan wordt de keurmeester gevraagd daar coulant mee om te gaan. Wel moeten er zes keelstippen zichtbaar zijn, al kunnen de buitenste (deels) bedekt zijn door de wangvlekken.

De keelstippen ontbreken bij de dubbel-factorige cleartails. „Deze vogels hebben een volledig ongepigmenteerde kop, vleugeldekk en staart- en vleugelpennen. Zilverkleurige wangvlekken, keelstippen ontbreken. Borst- en buikkleur zijn 30 tot 40 procent in kleur gereduceerd ten opzichte van een niet-gemuteerde vogel." Dit in tegenstelling van de normale DF spangle, waarbij de lichaamskleur nauwelijks 100% is gereduceerd. Hierdoor wordt deze mutatie ook in schaal 2 gekeurd.

Zo valt er heel wat uit de standaard te halen. Ook het antwoord op de vraag hoe het kan dat grijsblauwe (voorheen grijze) kleur-/standaardgrasparkieten grijze wangvlekken hebben, in plaats van (diep)violet wangvlekken.

„De grijsblauwe kleurslag kan worden gecombineerd met één of twee donkerfactoren", meldt de standaard. „Afhankelijk of de grijsfactor enkel of dubbel aanwezig is en het aanwezig zijn van een donkerfactor, kan de kleur van de wangvlek verschillen van zilverkleurig naar diep grijs. Dit laatste heeft de voorkeur." Voor keurmeesters is de standaard de leidraad bij hun werk. Standaard betekent volgens van Dale: 'vaststaand, erkend voorbeeld of model, als in een hoge standaard bereiken = een hoog niveau'. Het raadplegen vergt misschien wat oefening, maar wie eenmaal thuis is in de standaard heeft daar ontegenzeggelijk veel plezier van.

Lid van verdienste

Op de najaarsvergadering van district Limburg, op 23 april jongstleden, werd de heer Piet Ubachs benoemd tot Lid van Verdienste van de N.B.v.V. Om deze onderscheiding te verlenen was bondsvoorzitter Klaas Snijder speciaal uit Friesland afge-

reisd naar het Limburgse Geleen. De heer Piet Ubachs is sinds de samenvoeging van beide bonden penningmeester van het District Limburg. Daarvoor was hij 20 jaar bestuurslid van Gewest Limburg van de A.N.B.v.V, waarvan tien jaar secretaris.

Bondsmededelingen juni 2022

VAN DE KEURMEESTERVERENIGING

Tropische vogels en parkieten

B. Bosch uit Nijmegen is voortaan alleen mobiel bereikbaar : 06-13451412.

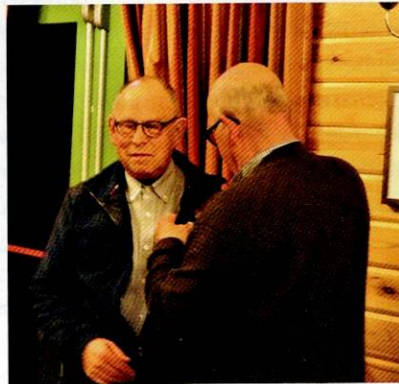
DISTRICT GELDERLAND

Helaas is in het blad van april de tekst weggevallen, dus bij deze nogmaals: Bij de "Vogelvrienden Weurt" was Frans Van Workum 50 jaar lid van de NBvW. Toen Frans 15 jaar was begon hij met vogels te houden in zijn volière het maakte niet uit welke soorten: hij vond alle vogels mooi. Hij is lid geweest van diverse verenigingen en toen Vogelvrienden Weurt werd opgericht is hij overgestapt. Frans heeft Gouldamadines, wildzang en grote parkieten gekweekt. Zijn voorkeur is uitgegaan naar de grote parkieten. Met deze vogels heeft hij al menige prijzen behaald.

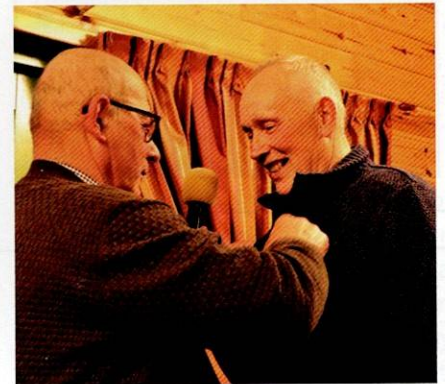

DISTRICT OVERIJSEL

Bij Ons Genoegen Haaksbergen waren de heren G. Koenderink en A.H. Wijlens 50 jaar lid. Beide heren werden tijdens de jaarvergadering ge-

huldigd en kregen de speld uitgereikt door Dhr. A.M. Noordink namens District Overijssel afdeling Twente.

DISTRICT ZEELAND

Op de Jaarvergadering van de Vogelvrienden Krabbendijke zijn een drietal jubilarissen gehuldigd: Dirk Verburg voor 50 jaar en Mevr. Jeanette Verburg en Cees Looij voor 40 jaar lidmaatschap. Dirk is voorzitter van de Vogelvrienden Krabbendijke, lid van het dagelijks bestuur van de NBvW en keurmeester voor kleurkanaries. Ook kweekt hij nog agaporniden dus een zeer actief man in de vogelwereld. Jeanette de vrouw van Dirk is ook nauw betrokken bij de vogelliefhebberij. Ze kweekt kleurkanaries en is ook keurmeester dus altijd druk bezig. Voor de vereniging doet ze heel veel en is altijd inzetbaar. Cees was kweker van Rosellas maar gezien zijn leeftijd is hij hiermee gestopt. Gelukkig is hij nog regelmatig aanwezig op vergaderingen en volgt nog wel alle ontwikkelingen. Voor de vereniging verricht hij nog vele hand en span diensten als het nodig is. De speldjes zijn uit-

gereikt door de Districtsvoorzitter Leo Quist.

DISTRICT NOORD-HOLLAND

De voorzitter van De Meervogels Erik Brugman overhandigt het speldje van 50 jaar lidmaatschap en een mooie bos bloemen aan Dhr. Piet Hoogkamer oud voorzitter van De Meervogels.

DISTRICT NOORD-BRABANT WEST

Een inhaalslag bij de afdeling Vogel Vereniging Made. Op maandagavond 2 mei tijdens een feestelijke ledenvergadering werden de jubilarissen van 2020 en 2021 gehuldigd: Dhr. D. van Groesen, Dhr. A. Anthonissen, Dhr. A. Hoeve (allen 50 jaar lid) en Dhr. R. de Moor (25 jaar lid). Zij hebben hun verdiensten aan de vereniging bewezen op uiteenlopende terreinen. Dhr. Rens reikte namens het district Noord-Brabant West de bij behorende speldjes uit aan de jubilarissen. De vereniging bracht haar waardering uit aan de jubilarissen in de vorm van een klokje. Op foto

v.l.n.r. Dre Hoeve, Toon Anthonissen, Dim van Groesen, Ruud de Moor, Henk Rens

DISTRICT DRENTHE

Een 11 tal jubilarissen waren er over 2020,2021 en 2022 bij de Vogelvrienden Crescendo in Emmer-Compascuum(E10). Door de Coronapandemie waren de spelden en oorkondes nog niet uitgereikt aan de betreffende personen. Op zondagmorgen 24 april heeft de vereniging daarom de districtsvoorzitter René Schonewille uitgenodigd om tijdens een gezellige koffieochtend de speldjes en oorkonde uit te reiken. Daaronder waren voor het 50-jarig lidmaatschap de heren Hennie Dijck en Be Vording(oud voorzitter van de vereniging) en voor het

65 jarig lidmaatschap van de NBvV Dhr. Frans Redder.

DISTRICT LIMBURG

Tijdens de jaarvergadering huldigde Vogelvereniging Venray twee jubilarissen: Theo Versleijen omdat hij 60 jaar lid is van de bond en Hans Schwachöfer vanwege zijn 40 jarige lidmaatschap. Theo was tegelijkertijd lid van de toenmalige Venrayse voliëreverenigingen "De Huisvriend" en "De Vogelvriend" die in 2014 gefuseerd zijn tot het huidige "Vogelvereniging Venray". Hij is al die jaren een zeer verdienstelijk kweker geweest van onder andere kanaries,

goudvinken, kardinalen, putters, sijen en grote barmsijen. Hans heeft jarenlang kanaries gekweekt, gele en groene, zoals toen die kleurslagen genoemd werden. De laatste jaren heeft Hans geen vogels meer maar hij is nog steeds lid. Wij willen hier als extra verdienste vermelden de verschillende bestuursfuncties die Hans jaren lang behartigde bij de toenmalige voliërevereniging "De Huisvriend", te weten: penningmeester, secretaris en voorzitter. Door Wim Bastiaans van het districtsbestuur werden de

bondsspelden uitgereikt en voorzitter Jan Houwen zette de heren in de bloemen. Op de foto van links naar rechts: Wim Bastiaans, Hans Schwachöfer, Theo Versleijen en Jan Houwen.

Jubilea

Jubilarissen 25 jaar

C. Dalemans en J. v.d. Reijt , afd. Klundert (K03);

A. Ouwerkerk, afd. Schiedam (S01);

R. Kooij , afd. Leeuwarden (L25);

R. de Moor, afd. Made (M19);

W. Hepping, H. Brongers, M. Vogels en G. Tummers, afd. Emmercompascum (E10);

W.I. den Braber, J. Goud, P. Hollebrandse, M.J.M. Jakobsen, I.J. Otte, L. Scheele en P. de Schipper, afd. Krabbedijke (K12).

Jubilarissen 40 jaar

H. Schwachöfer , afd. Venray (V22);

T. de Roo, J. Grummel, R. Boxem, J. van Oss (†) , afd. Emmercompascum (E10);

Mevr. A.J.G. Verburg- de Smit en C.W.

Looij, afd. Krabbedijke (K12);

H. Bos, afd. Oostwold (O16);

J. Croes, afd. Veenendaal.

Jubilarissen 50 jaar

P.H.T. van Zwielen , afd. Schiedam (S01);

D. Groesen , A. Anthonissen , en A. Hoeve, afd. Made (M19);

H. Dijkstra en B. Vording, afd. Emmercompascum (E10);

P. Hoogkamer, afd. Nieuw Vennepe (N39);

D.A. Verburg en M.H.J. Goud afd. Krabbedijke (K12);

G. Koenderink en A. H. Wijlens, afd. Haaksbergen 2 (319).

Jubilarissen 60 jaar

T. Versleijen , afd. Venray (V22).

Ereleden

H. Tijink, afd. Ootmarsum (O34).

Multimedia

Graag wil de redactie de lezers van 'onze vogels' wijzen op 'Multimedia'.

Multimedia is een brok informatie, gereserveerd op de site van de NBvV en gereedgeerd door webmaster Jacob Miedema. De site verschaft informatie aan de vogelliefhebbers die aangesloten zijn bij onze organisatie, maar deze info is ook beschikbaar voor andere geïnteresseerden (en dus mogelijk toekomstige leden van onze bond). Jacob steekt er veel energie in en het zou jammer zijn als jullie als lezer missen wat hij allemaal voor jullie klaar zet in 'multimedia'. Hier staan onder andere de digitale oude jaargangen in van Onze Vogels. Een fantastische kennisbron en altijd interessant op nog eens door te 'bladeren'! Bovendien is er informatie te vinden over onder andere voeding, ziekten, welzijn. Een fotogalerij bevat al veel foto's en is nog steeds in opbouw.

Doe er je voordeel mee. 'Multimedia' is meteen te vinden in het hoofdmenu van de site van onze bond!

Redactie 'Onze Vogels'

Overledenen

S. Swart, Amsterdam (D17); P. Adams, Druten (S05); W. Wessels, Wezep (W29); A.J.D. Brakman, Terneuzen (T12); B. Wever, Emmen (E10); I. van Nieuwburg, Hooge Mierde (R04); W.T.H. Nas, 's-Heerenberg (361); J.H. Bodewes, Hoogezand (S07); M.J.J. van den Heuvel, Oploo (A32); J.J.M. van Bezouw, Rijen(R13); L.P.M. Eijkelenkamp, Diepenveen(D01); H.B. Kerkman, Bommel(G24); A. de Bruin, Nijmegen(S24); C.P.M. de Bont, Tilburg(G35); J. Versluis, Enschede(G04).

Wij wensen alle nabestaanden veel sterkte bij het verwerken van hun verlies.

Op 18 april is onze oud penningmeester

Sjef van Bezouw

overleden, op een leeftijd van 80 jaar. Hij was lid van de ERV en de NBvV vanaf 1984 en is na 13 jaar penningmeesterschap in 2007 erelid geworden van de ERV. Daarna heeft hij ook nog altijd een functie bekleed in de tentoonstellingscommissie. Ook groot was zijn kennis over de vogels, en die kennis droeg hij zeker over aan de leden. Ook blijven we hem herinneren als een iemand die altijd voor de vereniging gereed stond.

Bestuur en leden ERV

Op 17 maart is onze oud voorzitter

Leo Heijne

op 94 jarige leeftijd overleden.

Hij was op 1 januari 2022 vijftig jaar lid van de ERV en NBvV. In 1995 is hij erelid geworden van de Eerste Rijense Vogelvereniging, na 17 functiejaren in het bestuur, waarvan 9 jaar als voorzitter. We zullen Leo blijven herinneren, door zijn grote inzet, als een man die veel voor de vereniging heeft betekend.

Bestuur en leden ERV

Met grote verslagenheid hebben wij kennis genomen van het overlijden op 04 april 2022 van ons Lid van Verdienste

Dhr. Sjoerd Swart

Sjoerd Swart heeft gedurende vele jaren diverse functies binnen het bestuur bekleed en was altijd betrokken met het wel en wee van onze vereniging.

Wij zullen zijn markante persoonlijkheid gaan missen.

Wij wensen zijn vrouw en alle andere nabestaanden veel sterkte toe.

Bestuur en leden van v.v. "Drachtster Vogelvrienden" (D17)

ERELEDEN

L.M.G. Bertina, C. van Elven, H. de Geus, R. Grefhorst, J. Heesakkers, H.P.G.M. van Hout, J.A.M. Kerkhof, P.J.F. Klören, T.J. Koenen, C.G. Maandag, S. Munniksmä, Mr. H.J.M. Stienen, H.K. v.d. Wal, C.W. Westland, W. Zijlstra.

LEDEN VAN VERDIENSTE

J.J. Aelbrecht, J. v/d Beek, E.B.A. Berns, T. Bielderma, K. Bink, B. Bosch, H. Branje, A. Castermans, R. van Dijk, A. Gort, P. Hagenaars, K. Haisma, B.A.M. Horsting, A.J. Houtkooper, H.F.M. Jansen, J.M.C. van Kempen, G. Koenderink, J. Kreijveld, C.H.M. van der Linden, C. van Lunteren, A. Mertens, A. van Mingeroet, A.P.F. van Niel, P. Ooijen, C. van Oosterhout, J. Perdon, R. Steenbakkers, H. Suichies, W.A. Tolman, P. v.d. Tuin, P. Ubachs, J. Wijnhoven, H. Wouwenaar, K. Zegelaar.

HOOFDBESTUUR

Voorzitter: Klaas Snijder, tel. 0513-416610, E-mail: k.snijder@home.nl

2e voorzitter: Albert Zomer, tel. 0546-456146, E-mail: albertzomer1958@outlook.com

Secretaris: Huub Mertens, tel. 06-19053510, E-mail: huubmertens54@gmail.com

Penningmeester: Dirk Verburg, tel. 0113-502676, E-mail: cn.vogel@zeelandnet.nl

Bestuurslid: Sjaak van Bennekom, tel. 035-6562027, E-mail: jjvanbennekom@hetnet.nl

VERTROUWENSPERSOON

Jan Perdon, tel. 06-53256215, E-mail: pdteh@home.nl

SECRETARIAAT KEURMEESTERSVERENIGING

Hans de Boer, Kraatsweg 40, 6712 DC Ede, tel. 06-42812029, E-mail: secretariaatkmv@gmail.com

BONDSBUREAU

Bezoekadres: Aletta Jacobsstraat 4, 4623 ZB Bergen op Zoom.

Postadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom.

Telefoon: 0164-235007

E-mail: info@nbvv.nl

Internet: www.nbvv.nl

Het bondsbureau is op werkdagen geopend van 8.30 tot 12.30.

Uitgebreide contactinformatie vindt u op onze website www.nbvv.nl

COLOFON**Colofon****UITGEVER**

'Onze Vogels' is het maandelijkse tijdschrift van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers. Een organisatie van vogelliefhebbers met ca. 23.000 leden. De NBvV is opgericht in 1933. De totale oplage van Onze Vogels bedraagt 24.000 exemplaren.

Het tijdschrift wordt toegezonden aan leden, verspreide leden en binnen- en buitenlandse abonnees. Men wordt lid van de NBvV door zich aan te sluiten bij een van de circa 500 plaatselijke verenigingen van de bond. Ook bestaat voor iemand die principieel geen lid wenst te worden van een afdeling/vereniging om verspreid lid worden van de NBvV. Een verspreid lidmaatschap kost € 40,- per jaar (bij automatische incasso – anders zijn € 2,50 extra administratiekosten verschuldigd).

ABONNEMENTSPRIJZEN

Nederland € 30,- (bij automatische incasso – anders zijn € 2,50 extra administratiekosten verschuldigd). België € 36,-, Priority-post naar alle andere landen € 94,-. Verspreid lid buitenland: bovenvermelde bedragen met € 10,00 verhogen. Het abonnementsjaar loopt van 1 januari tot en met 31 december.

ADRES

NBvV, Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom tel. 0164-235007, e-mail: info@nbvv.nl, website: www.nbvv.nl

Bankrekeningen: ABN AMRO bank, IBAN: NL55ABNA0468959262 (BIC: ABNANL2A) - ING bank: IBAN: NL96INGB0001148324 (BIC: INGBNL2A) t.n.v. Ned. Bond van Vogelliefhebbers.

De NBvV staat ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda onder nummer 40280824.

REDACTIE

Hoofredactie: Henk Branje – te bereiken via E-mail: hbranje@icloud.com

Redactieadres: Bonds bureau NBvV, t.a.v. redactie Onze Vogels, Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom. Tel. 0164-235007 E-mail: info@nbvv.nl

ZAKELIJKE ADVERTENTIES

Tarieven en deadlines voor zakelijke advertenties zijn te verkrijgen via het bondsbureau te Bergen op Zoom.

VERANTWOORDELIJKHEID

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is niet verantwoordelijk voor de gepubliceerde advertenties en kent geen verplichting tot het opnemen van advertenties. De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publicatie neemt de NBvV geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Overname van artikelen, illustraties, foto's of gedeeltes daarvan is zonder schriftelijke toestemming niet toegestaan.

VORMGEVING: Ingrid Hubers**DRUK:** Muller Print & Sign - Amsterdam

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd in de tweede volle week van de volgende maand.

BEËINDIGING LIDMAATSCHAP:

Afdelingsleden kunnen, indien gewenst, hun lidmaatschap beëindigen middels opzegging bij de vereniging waar zij lid zijn. Dit kan per kwartaal. Het lidmaatschap voor verspreide leden is per jaar opzegbaar.

Verspreide leden kunnen hun jaarlidmaatschap telkenmale per 31 december opzeggen via het Bonds bureau.

De gekraagde roodstaart

Phoenicurus phoenicurus

juni

© Piet de Dreu

Het mannetje van de gekraagde roodstaart is een prachtige verschijning zoals je op de kalenderfoto kunt zien! Je kunt deze vogel overal aantreffen waar boomgroepen met loofhout, afgewisseld met struiken voorkomen. Gekraagde roodstaarten zijn holenbroeders die ook wel nestkasten gebruiken om in te gaan broeden. Dat broeden vindt doorgaans plaats vanaf medio april tot eind juni. Er wordt meestal twee keer per jaar gebroed terwijl ze vrij grote legsels produceren: 6 tot 7 effen lichtblauwe eieren per legsel.

Het voedsel bestaat voornamelijk uit insecten, maar ook, wanneer die beschikbaar zijn in het najaar, uit bessen. Het voedsel wordt met name op de grond

gezocht, vanaf een zitplaats.

In de winter trekt de gekraagde roodstaart naar het zuiden, in de Sahel zone. De trek vindt niet in één keer plaats; in de loop van juli tot oktober trekken de vogels uit ons land weg. Eind maart of begin april keren de eerste vogels weer terug. Direct na aankomst nemen de eerder aankomende mannetjes bezit van een geschikt territorium.

De populatie gekraagde roodstaarten in ons land is vrij stabiel.

Avicultuur

In avicultuur wordt de gekraagde roodstaart niet in grote aantallen gehouden ofschoon hij goed te houden is. De voeding kan bestaan uit een insectenpaté en universeelvoer. Daarnaast lusten ze graag wat pinkies en

buffalowormen en af en toe wat meelwormen.

Richting kweekseizoen wordt het aandeel dierlijk voedsel langzaam verhoogd. Gebroed wordt in half open nestkastjes, omgeven door wat (kunst)groen. Als nestmateriaal kan met gedroogde grassen, kokos, mos en geplozen touw ter beschikking stellen.

De eieren worden veertien dagen bebroed.

Geadviseerd wordt om buiten het kweekseizoen man en pop van elkaar te scheiden omdat de man ooit veel te fel wordt.

garvo
voor alle wildzangvogels

5345 wildzangzaad voor wildzangvogels

- ✓ basis zadenmengeling voor Europese cultuurvogels
- ✓ ideaal voor gemengde voliëres

Let op: aanvullen met maagkiezel en grit

Zoek jouw verkooppunt via www.garvo.nl/verkooppunten

KBOF DE WITTE SPREEUWEN

Het meest gelezen Belgisch Ornithologisch tijdschrift, pagina's boordevol informatie over onze vogels ! Het tijdschrift dat U maandelijks ontvangt en tevens digitaal kan lezen op pc, gsm, tablet.

Voor een jaarabonnement in Nederland gireert u € 40 via een Europese overschrijving bij de KBC bank.
IBAN rekeningnr. BE33 7330 0642 3046 en BIC code = KREDBEBB t.a.v. KBOF - VPF, Molenheide 8 te BE 2870 Puurs-Sint-Amands.

Inschrijvingen en inlichtingen bij Achten Paul, Everslaarstraat 78, BE 9180 Lokeren, België.

E-mail: ledenadministratie@kbof.be

Via onze website: <http://www.kbof.be> kan U gratis een proefnummer inzien !

Vogelliefhebbers in Nederland
Goed nieuws over 'DE VOGELWERELD' A.O.B.

Steeds meer Nederlandse liefhebbers willen een abonnement op het tijdschrift 'De Vogelwereld' van A.O.B. Speciaal voor die mensen heeft het bestuur een speciale regeling uitgewerkt. Nederlandse liefhebbers kunnen voortaan door slechts 37 euro te storten op het rekeningnummer BE05 7390 1147 2875 – BIC GEBA BE BB een jaar lang ons tijdschrift ontvangen.

Gelieve naam en volledig adres te vermelden bij de betaling.
'De Vogelwereld' verschijnt 11x per jaar.
9x op 48 blz. A4 en 2x op 64 blz. A4

Uw kan een gratis proefnummer downloaden van www.aobbel.be

GENDIKA

LABORATORIUM VOOR GENETISCH ONDERZOEK

Al meer dan 20 jaar gespecialiseerd in DNA onderzoek

Geslacht Ziekte Verwantschap Soorten

Voor informatie bel (+31) 0598-619343
of ga naar www.gendika.com

Dutchy's®
Roofmijten ter voorkoming en bestrijding van bloedmijten in dierenverblijven

REFONA
Respect For Nature

Refona, bestrijdt en beschermt biologisch
Voor meer informatie en/of bestellen: www.refona.nl | info@refona.nl | (0593) 37 00 35

Bio Mite Free

Bio Mite Free is een aanvullend diervoeder voor pluimvee en vogels. Het kan zo nodig dagelijks worden toegepast via het drinkwater.